II. ÉVFOLYAM 25. SZÁM — BUDAPEST, 1943. JÚNIUS 16. — III.

RA:
24
LÉR

MAGYAR FUTÁR

MAGYARORSZÁG KORMÁNYZÓJA 75 ÉVES

(Képünk Asztalos Gyula festőművész alkotása.)

Vigyázz!

Hogyan akadályozzá

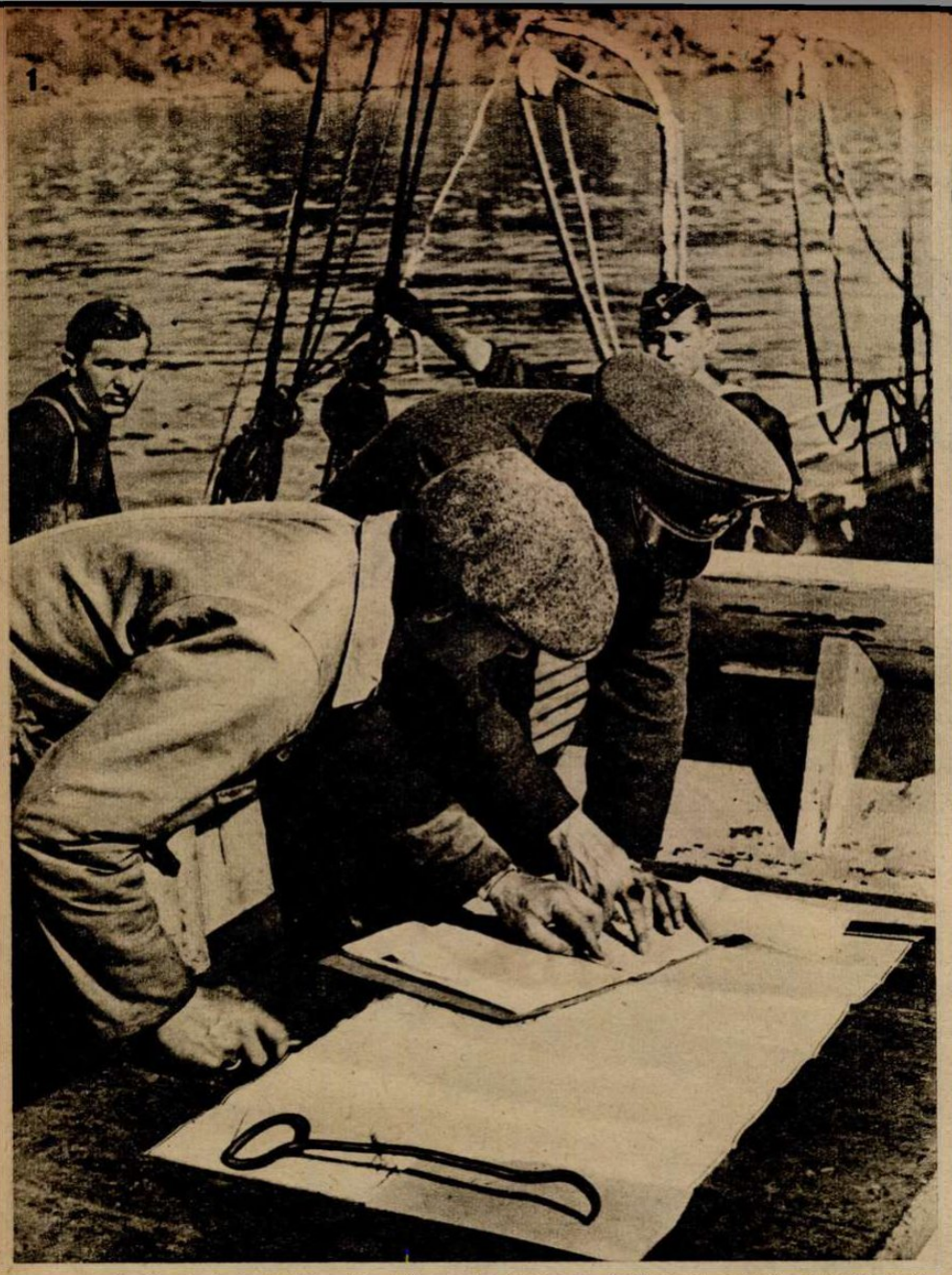

1. Felbukkanó úszóaknákat jelentettek a halászok az óceánparti német aknarobbantó őrségnek. Az egyik kis sziget partjára több gömbakna sodródott s a megrémült lakosság segítséget vár. A parancsnokság pontosan megállapítja a térképen a veszélyeztetett helyet . . .

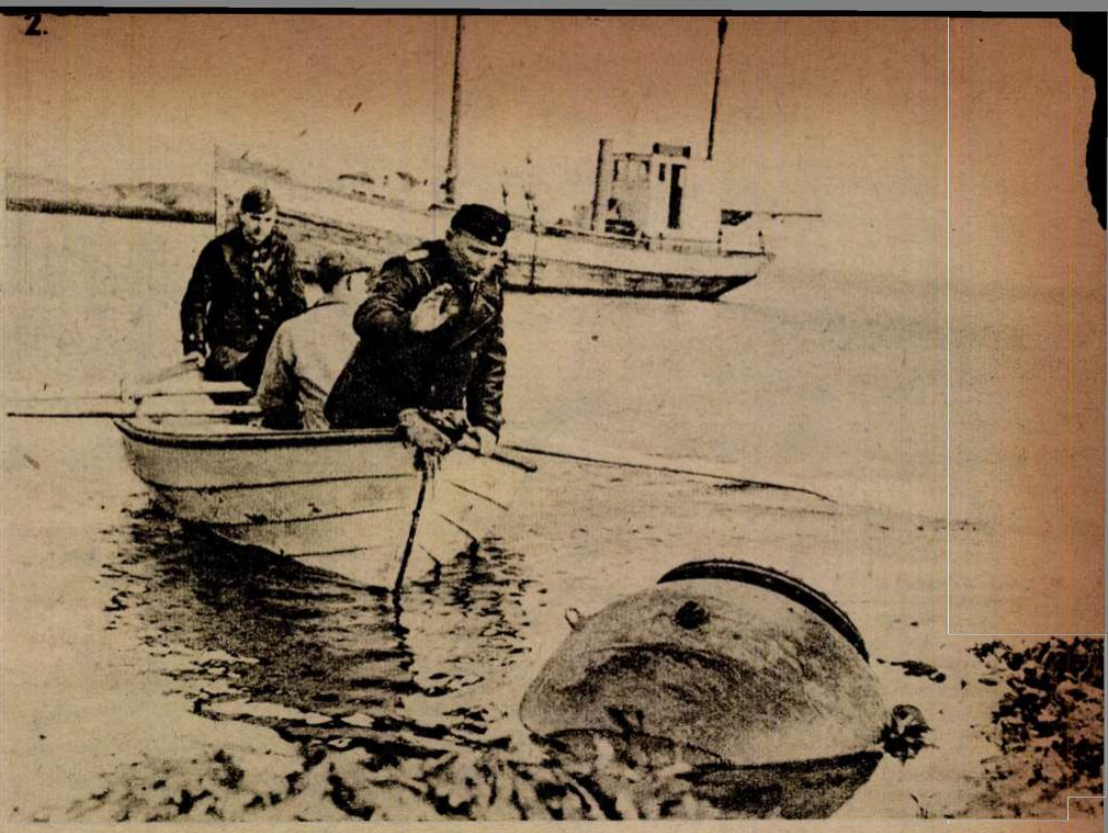

2. A robbantóőrség bárkája megérkezik a szigetre s az őrsparancsnok csónakkal közelíti meg a veszedelmes vasszörnyeteget . . .

3. Szaktudás, hidegvér s bátorság szükséges az akna megvizsgálásához . . . A katonák óvatosan megkezdik a fedőszerkezet leszerelését

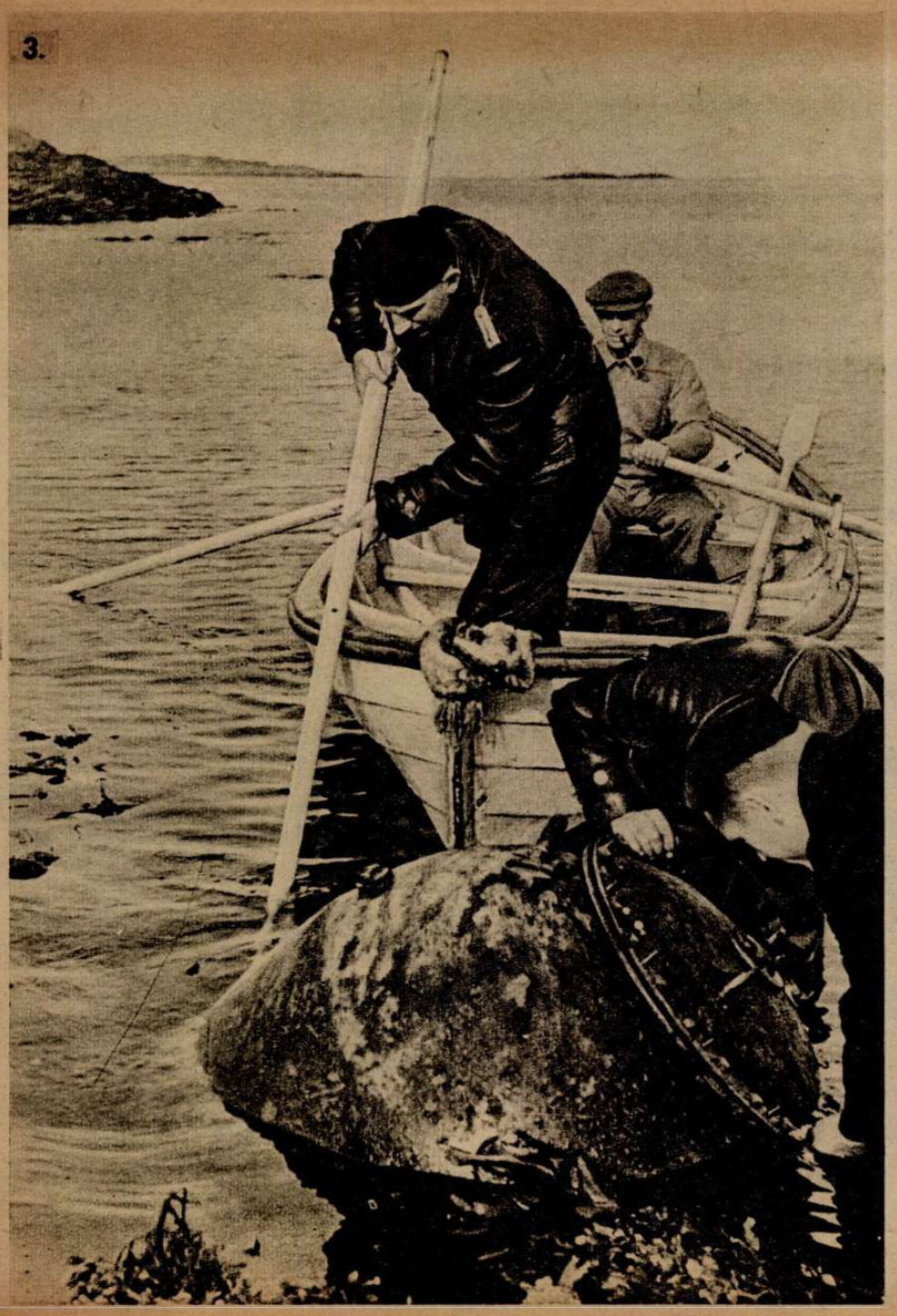

4. A partra sodort akna pontos megvizsgálása. Az újítások, az új robbantókészülékek és robbanóanyagok titkát keresik a kiváló katonatechnikusok, mielőtt az aknát megsemmisítenék. Minden elvételt mozdulat halál! . . .

5. Nap mint nap, az életével játszik az aknarobbantó katona . . .

6. Leszerelik az elektromos gyujtószerkezetek ellátott nehéz fedelet. Az értékes anyag meg kell menteni, ha lehet . . .

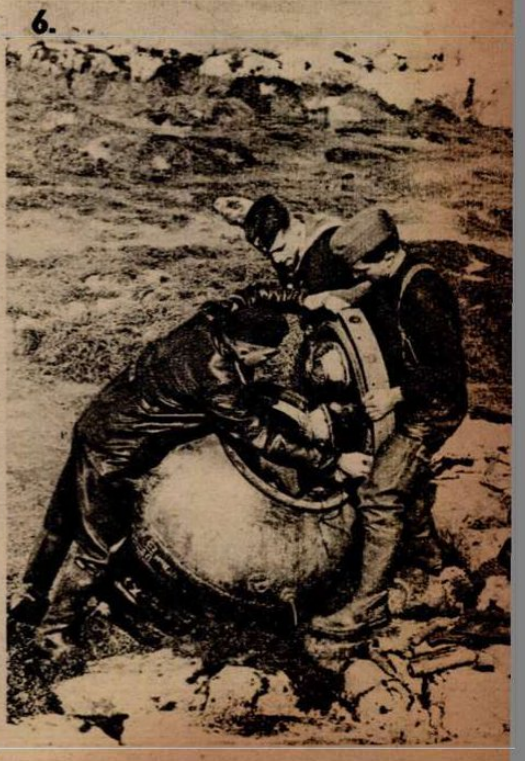

8.

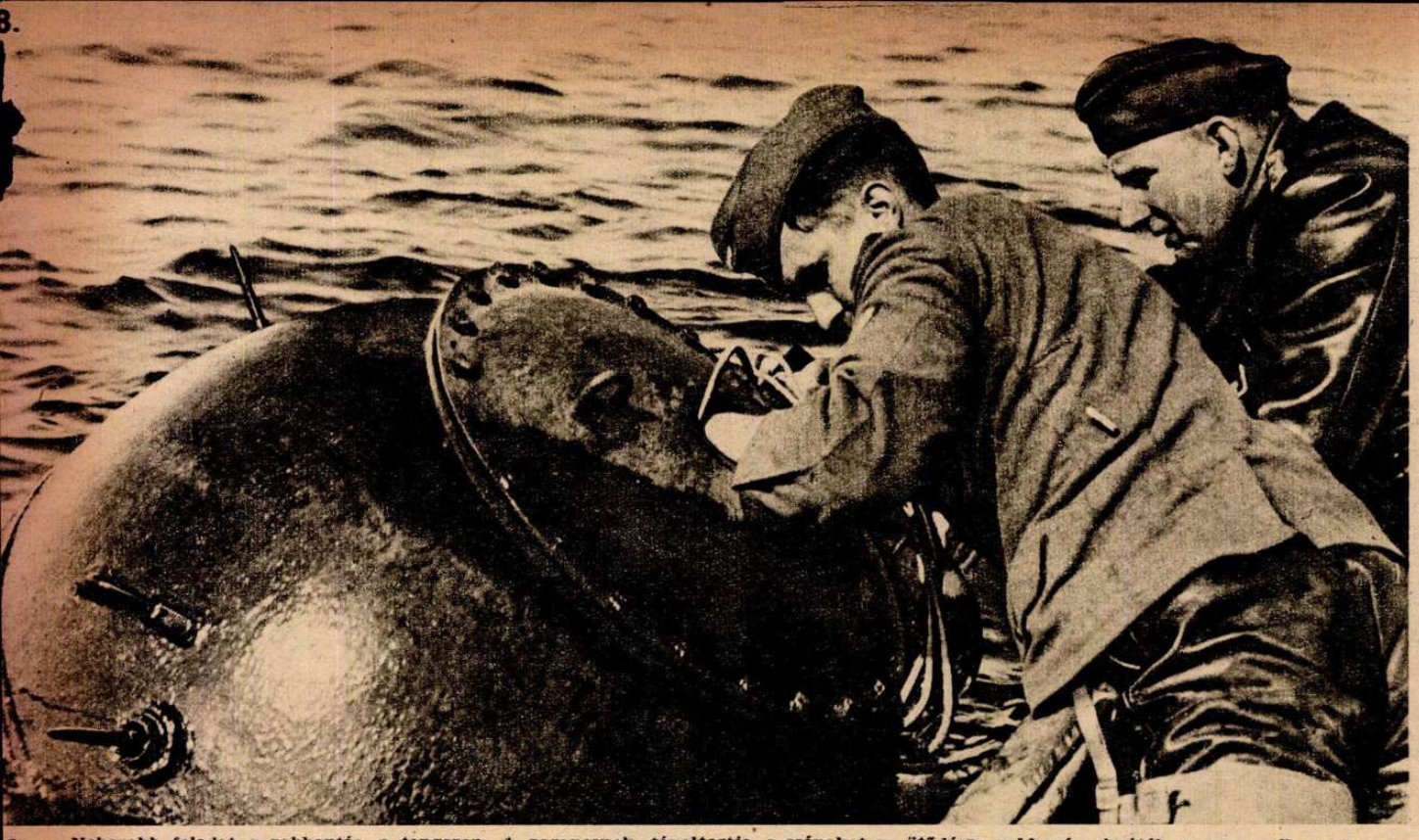

8. Nehezebb feladat a robbantás a tengeren. A parancsnok távoltartja a csónakot az ütődésre robbanó aknától s az egyik embere, a leszerelt kisfedőn át, türelmes gonddal becsúsztatja a gyujtózsinóros saját robbanóanyagot az aknába ...

7.

7. Az utolsó felvonás, az akna felrobbantása. Új robbanóanyagot helyeznek el az angol tömés fölé, amelynek gyujtózsinórját azután, illő távolságban meggyujtják s a pokolgép a levegőbe röpül ...

Aknát sodor a dagály!..

...meg a hatalmas úszóaknák pusztításait?

11.

10.

Az óramű pontosságával kell stmár dolgozni! Az ezős a jelre vár s a ancsnok felemeli a ét figyelmeztetően...

Kész!... A tengerész elrántja a jtózsinórt s az evek megfeszülnek. A toros bárkán már nak a gépek, mert anatok alatt indulni l a helyszínről...

És messze jár a bárka, amikor ítő dörrenéssel daokra szakad az akna s füstfelhője etére festi az eget. robbantó őrség petovább folytatja vizeken, örökké zedelmes munkáját...

AKNASZEDÉS
AZ ÓCEÁN PARTJÁN

HÉTRŐL HÉTRE

V

A Kormányzó Úr

75. születésnapját ünnepli az ország s a magyar nép lelki szemei előtt, elvonul egy egész korszak, amelynek megrázkódtatásai és szenvedései közepette a kormányzói intézmény és Magyarország Kormányzója volt a szilárd összetartó ereje nemzetünknek. A novarai hős a forradalmi dühök és rendetlenségek idején visszavonult kenderesi kúriájára, de amikor az ellenforradalom szegedi katonái vezért kerestek, táborba szállott a hívó szóra, a magyar kötelességteljesítés magától értetődő keménységével és határozottságával. Otthon is maradhatott volna, kivárni a vöröslő égaljának tisztulását, ahogy sok előkelő személyiség óvatosan megtette s hogy mégis élére sietett a maroknyi, elszánt seregnek, azt magyar ember soha el nem felejti nagybányai vitéz Horthy Miklósnak! Az ország felszabadítása a kommunista uralom alól, a rendteremtés s a magyar állam tekintélyének megszilárdítása, a Kormányzó Úr elvitathatatlan történelmi érdeme. A kormányzói intézmény a magyar államfői hatalom alkotmányjogi acélkerete lett, amelyhez nemcsak a szentesített törvények, hanem a szív, az értelem és az ösztön erejével ragaszkodik a nemzet. A Kormányzó Úr vezetésével szabadult meg Magyarország a trianoni bilincsektől s vette fel a súlyos küzdelmet a mindennél drágább szabad jövendő biztosítására, a bolsevizmus hódítószándékú háborúja ellen. Az alkotmányos magyar belpolitikai küzdelem, a kormánypártiság és az ellenzékiség kérdése és a törvényes formák között becsülettel megvívott harc a magyar élet megujhodásáért, nem csaphat hullámokat az államfő személyének magasságáig s minden pártállású magyarok, a szívük mélyéből, őszinte tisztelettel és ragaszkodással kívánhatják a nagy ünnepnapon az Egek Urától, hogy Kormányzónk egészségben érje meg a világvihar csillapodását s az igaz ügy győzelmét, hogy a békés, boldogabb Magyarországot is tovább vezethesse halhatatlan életének útján.

Szász Lajos

közellátási miniszter kecskeméti beszédében, a nagyvonalú és gondolkodó vezető személyiség lelki szabadságával ismertette közgazdasági életünk legfontosabb kérdéseit s a nagy feladatok igazságos megoldásához a nemzeti közösség fegyelmét, önmegtartóztatását és áldozatkészségét hívta segítségül. A miniszteri megnyilatkozás hangja és szelleme, a jóakarat, az értelem, a gond és a munka nagyságáról tanuskodott, egy puritán, dolgos ember küzdelméről a feltornyosuló nehézségek ellen s ez a hang a nemzeti ellenzékből is csak azt a kívánságot váltja ki, hogy bárcsak sikerülne a közellátási miniszter átfogó tervének megvalósítása, még akkor is, ha a siker megcáfolja aggodalmainkat! A magyar dolgozók érdeke fontosabb minden pártpolitikánál s mi szívesen ünnepeljük meg a kormányzati férfiút, ha nagyságát milliók szükségletének igazságosabb kielégítésében mutatja meg. Szász Lajos elismeri a hibákat, — még a kereső, kutató munkában elkövetett saját hibáit is, — s ez az emberi állásfoglalása könnyebbé teszi a kibontakozást és az új utak keresését a magyar közgazdálkodás rugalmas, tartós megszervezéséhez. Megmondotta a közellátási miniszter az elillant multról, hogy adókataszter van, de nincs termelési kataszterünk s a mezőgazdasági statisztikai felvételek eredményét, csak hosszú évek mulva lehet hasznosítani a közellátás céljaira. Megmondotta Szász Lajos, hogy az árak új szabályozása elkerülhetetlen s hogy nyugalmi helyzetet kell teremteni egyszerre és egyidőben az ipari, a mezőgazdasági árak és a munkabérek között. „Megkaptam a felhatalmazást az árak új szabályozására" — mondotta a miniszter s az ország népe bizó várakozással tekint a hatalmas terv megvalósítása elé. A közellátási miniszter kijelentette, hogy nem akar egy-kezekkel dolgozni s a jövőben az áruforgalmat a szakértő kereskedelemre bízza, a termelvények beszolgáltatásában és szétosztásában egyaránt. Szász Lajos tisztán látja, hogy „az úgynevezett m. kir. állami kereskedők nem igen mennek az áru után s mert nincs versenytársuk, nem végzik kötelességüket az igazi kereskedők szorgalmával, — tisztesség adassék a kivételeknek..." Egyébként is, ha a gazdát kijelölt egy kereskedőhöz kötik, akkor már „ki is szolgáltatták" az elbürokratizálódó kereskedelemnek... Szász miniszter árufoigalmi központokat létesít a kereskedők ellenőrzésére, de ezek a központok nem nyerészkednek s nem lesz részesedésük a forgalomból. Megszűnik tehát az az állapot, hogy az egykéz egyrészt kereskedő, másrészt hatóság s így teremt előnyös helyzetet magának az üzletkötésnél, a termelővel szemben... Mennyi baj gyógyítása várakozik a közellátási miniszterre s milyen fontos minden kis lépés, a jó és helyes alapelvek, — részletes érvényesítésénél!...

Az árszabályozás

bejelentett új rendje közelről érinti az összes magyar dolgozókat. A mezőgazdasági és ipari árak, bérek, fizetések s az állami alkalmazottak javadalmazásának összehangolása az egyetlen megoldás éspedig olyformán, hogy a kiegyenlített árszínvonal igazságos és hosszú időn át tartható legyen. Az egyszerű béremelés semmit sem ér, ha a spekuláció rajtaüthet s drágítással zsarolhatja el a kisember pénzben kifejezett többkeresetét. A pénz vásárlóerejének biztosítása pedig, ezer bonyolult gazdasági tényező szigorú ellenőrzésétől függ s ezt az ellenőrzést valóban csak az intézkedések megtételére jogosult hatóság és a súlyos idők parancsát megértő nemzeti közvélemény együttesen gyakorolhatja. Súlyos terheket is hangtalanul elvisel egy egészséges társadalom, ha tagjainak az a meggyőződése, hogy a terhelés arányosan oszlik meg a kicsik és a nagyok között s nincs kivétel a visszaélések megtorlásában. Természetes dolog, hogy a gazda a magas ipari árak leszállítását s az ipari munkás a fekete piac árainak letörését kívánja. Mindkét fogyasztó rétegnek igaza van, de az igazságtevést elsősorban a termelés vonalán kell megkezdeni. A törvényeket betartó gazda bizony nem gazdagodik meg a mai időkben s a magasabb bérhez jutott munkásnak sem mondhatja senki, hogy jobban él, mint azelőtt, az állami alkalmazottak és kishivatalnokok széles rétege pedig rendkívül súlyos gazdasági helyzetbe került. Háború van! Tudnia kell mindenkinek, hogy a legjobban felkészült államokban is akadozó és megsoványodott a közellátás s még nem is értünk el a nehézségek mélypontjára. Az észszerű nyersanyagelosztás, a közszükségleti javak termelésének felfokozása, a munkakészség és a munkafegyelem, a fogyasztás célszerűsége és a pazarló életmód megakadályozása, a nemzet életrendjét biztosító közügy! Ha a mai szűkös viszonyok között felülkerekedik a rablási ösztön, a nyers érdek s a „kaparj kurta, neked is lesz" erkölcstelen elve, akkor széthull minden s kevés milliomosokkal és elkeseredett milliókkal telik meg az ország. De nincs szükség erre a végzetes folyamatra! A magyar közgazdálkodásban rendet lehet teremteni s földünk kincseiből és népünk szorgalmából biztosíthatjuk mindenkinek a szerény, egyszerű megélhetést. „Luxuscikkekre ma nem telik! Divat nincs!" — mondotta Szász miniszter. Legyen így! „Gondoskodni kell arról is," — hirdette meg a közellátási miniszter, — „hogy az előállított árucikkek ne kerülhessenek a zugforgalomba, hanem a tisztes kereskedelem útján s a megállapított áron kerüljenek a fogyasztóhoz..." Legyen így! Álljon egységes sorba a szellemi felkészültség, a tudás, az erkölcsi és a szervező erő, legyőzni a tehetetlenség törvényét, felfokozni a munkát, elsöpörni a spekulációt, megszervezni a méltányos elosztást s Szász Lajos miniszternek a magyar nemzeti gondolat híveinek táborában sehol sem lesz — ellenzéke...

Sötét árnyékában

a magyar gondoknak s próbatételében gazdasági életünk vihartálló megszervezésének, milyen nevetséges, szűkagyú, romlott és vaksi szellem terpeszkedett szét. A szorgalmas tintakubikusok felássák a nyomdahibákat, targoncára rakják a félremagyarázható, kikapott mondatrészeket, indiántáncot lejtenek a tényleg elvételt állítások körül s ócska csúfolódással hirdetik, hogy ime, — ez a jobboldal, ez a szélsőségesek tudása. Lassanként odajutunk, hogy a lapok csak egymást idézik s nem lesz többé szükség a koponyacsonthoz szárazon odaragadt csöppnyi eredetiségre sem. Az ujságírás magas művészete, egy-egy kiragadott állítás gúnyos lecsepülése lesz. Mondj valamit, hogy megcáfolhassam, — kiáltja az, kinek sohasem volt mondanivalója s a sületlen, otromba tréfák hányavetisége, a gyanusítás és a fölényeskedés bizonygatja a silányok éktelen nagyságát. Nem a szellemi viaskodás, nem az irányzatok tisztázása és a magyar nép nagy kérdéseinek megbeszélése a cél, hanem személyek semmitmondó támadása, az igazi feladatok feledtetésére. A rettenthetetlen hősök „véletlenül", mindig a nemzeti ellenzék közéleti férfiaira haragusznak s szintén véletlenül bár, de következetesen elhallgatják, hogy mit akarnak és mit képviselnek, — mások bohóckodó bírálatán túl... A sajtóberkeket ellepték az új kurucok. Van marxista kuruc, liberális kuruc, demokrata kuruc, — de bizony nem ezekről énekeltek Rákóczi bujdosó katonái a tábortüzek körül... Nem azokról, akik hazafias felfortyanásuk zord fitogtatásával kirúgnak erre a kurucbúsító világra s váltig erősítgetik, hogy náluk csodálatosabb s megbámulhatóbb magyart még nem hordozott hátán az édes anyaföld. Csak az a nagy ember, aki szép, gömbölyű kétértelműségeket szónokol s négyszemközt megvallja, hogy ő bús kuruc, kinek meghasadt szívét már csak a vitézkötés tartja egybe. Egyetlen maradék kötelesség a rémhírek ápolása, az ónos csüggedés és a marakodás... Ha ezt az álhazafi embertipust valahogy el lehetne távolítani a közéletből, legalább a háború végéig, de sok erő felszabadulna nálunk az ország építésére!

Elszámolás

A Magyar Futár főszerkesztője, a vállalati év lezárásakor, személyi és családi szükségleteinek ellátása után tőkésíthető fölöslegnek megmaradt 8768 pengőt kitevő jövedelmét átutalta a Magyar Vöröskereszt szociális osztályának azzal a kéréssel, hogy ebből az összegből elsősorban a téli csatákban hősi halált halt honvédek olyan szegénysorsú feleségeit segítsék, akik immár árva gyermeket szülnek a hazának. Evvel az összeggel együtt a Magyar Futár a saját jövedelméből 18.867 pengő 20 fillért juttatott a honvédcsaládok felsegítésére.

Az állatvásár két szép tehene

TENYÉSZÁLLATVÁSÁR

A fényképész is örül ezen a remek állattenyésztési versenyen és vásáron, mert a gépe a magyar gazdát és a magyar tóld kincseit örökíti meg. Mennyi fáradtság, gond, igyekezet s dolgos törekvés eredménye az a pompás állatállomány, amelyet a Kiskunságból és Pestmegye egyes részeiből hajtottak fel a birálóbizottság elé a szabadszállási vásártérre! A szakemberek, gróf Teleki Mihállyal és vitéz Endre Lászlóval az élen, kora reggeltől a késő déli órákig dolgoztak a díjkiosztás előkészítésén. A sátrak körül is zajos volt az élet s fogyott a bográcsgulyás és az áldomásbor. A mezőgazdasági munka és tudás ünnepe volt a vásár, amelyen a falutól távolra került ember is azt érezte, hogy a magyarság ereje és életrevalósága a legkisebb segítséggel és bátorítással legyőzi a nehézségeket és felvirágoztathatja az élelmet termelő magyar falvakat...

Folyik a díjazás... A bizottság tagjai nagy szakértelemmel végzik feladatukat a díjazás előtt. A méneskari hadnagy a győrűt fiatal kanca marmagasságát méri

Dél... Elkészült a bográcsgulyás! Körbeállják az emberek az üstöt és úgy várják, hogy nekik is jusson egy-két finom falat

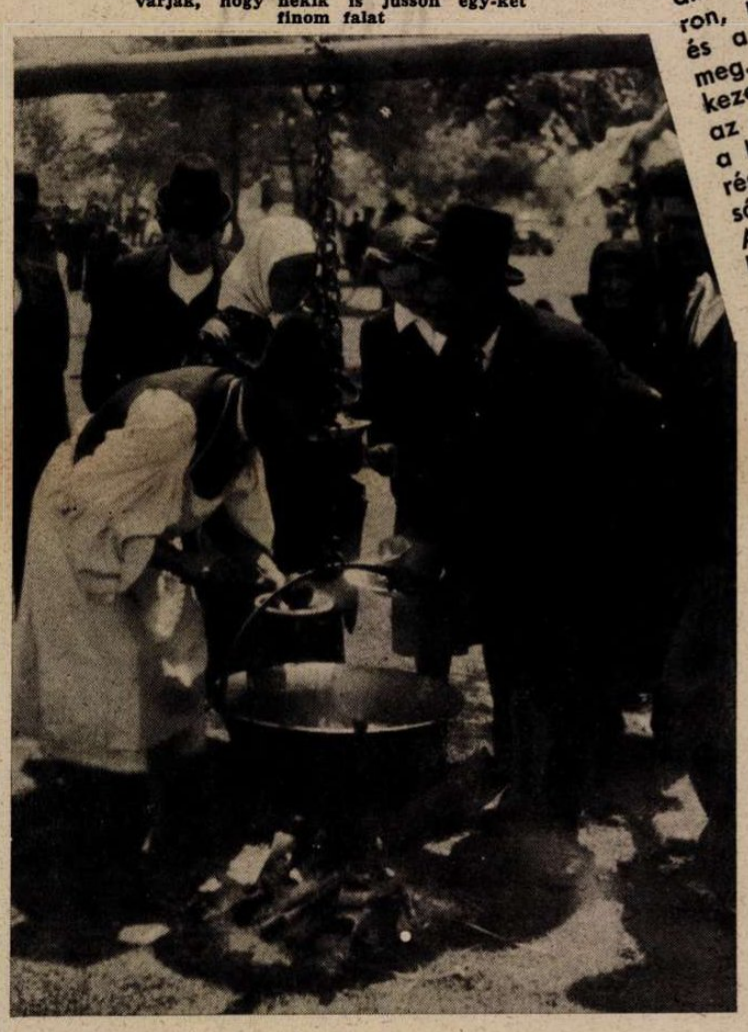

Az első díjat nyert kancát elvezetik a bizottság előtt. Jobboldalt — magyar ruhában — vitéz Endre László alispán, a bíráló bizottság elnöke áll

Vásári csendélet. Csö[rge]
emésztés a hűs árnyé[kban]

Déli pihenő a vásáron

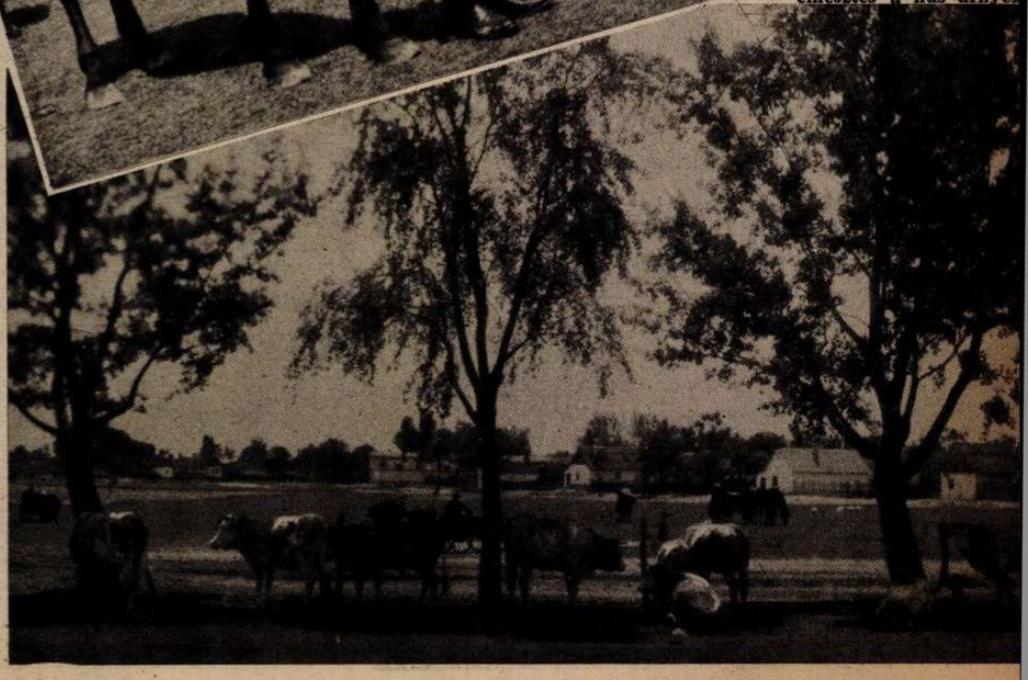

Szabadszállásom

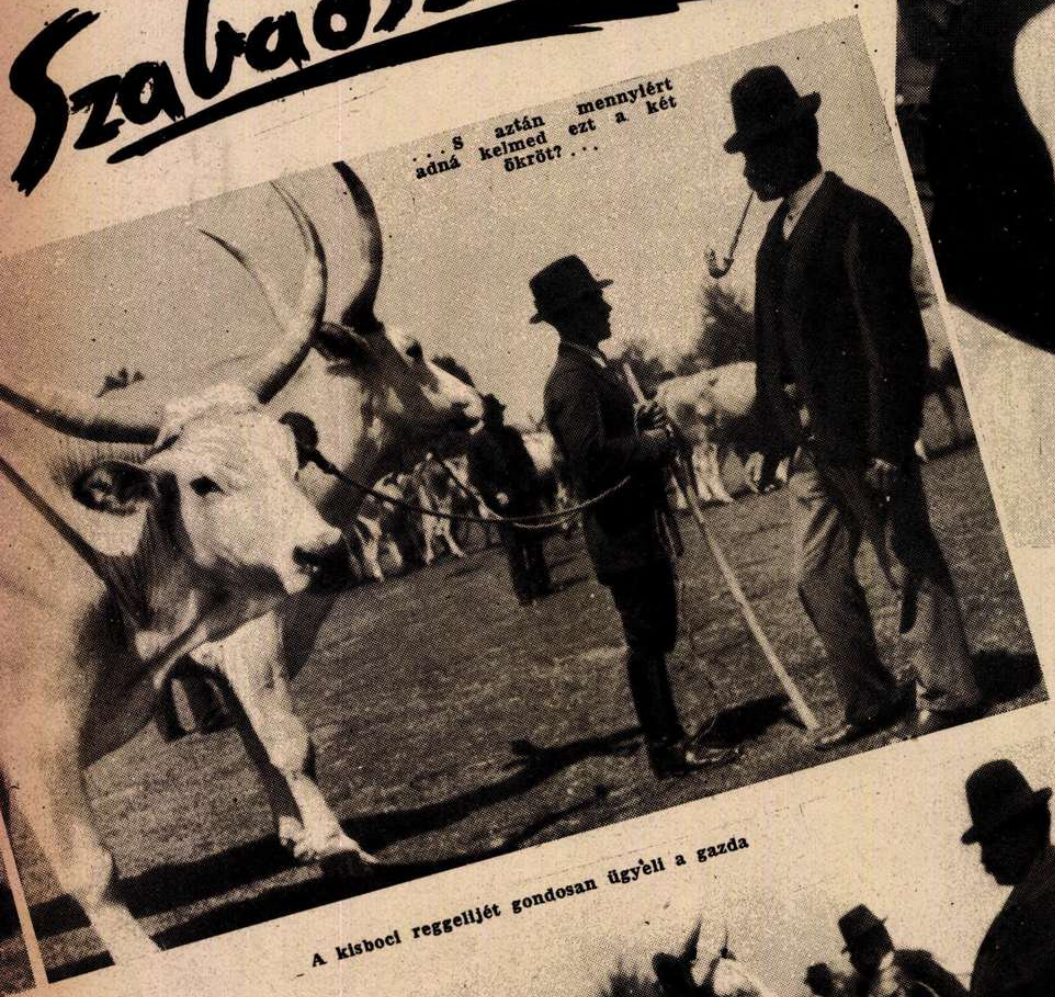

. . . S aztán mennylért adná kelmed ezt a két ökröt? . . .

A kisboci reggelijét gondosan ügyeli a gazda

Ekkelt a jószág, a legény kurtára köti az ökörestet . . .

Egy kis beszélgetés. Gróf Teleki Mihály (balközépen) és vitéz Endre László szót cserél az őszbajuszú gazdával a falu dolgairól

Készül a fajkanca „nemesi levele" . . .

A vásár véget ért . . . Indul haza az új ökrösfogat

NEMES CSATAI CSATAY LAJOS VEZÉREZREDES,

akit a Kormányzó magyar királyi honvédelmi miniszterré nevezett ki

Az új honvédelmi miniszter az eskütétel után Kállay Miklós miniszterelnökkel a miniszterelnökségi palota terraszán

HŐSI EMLÉKMŰ LELEPLEZÉS SZERENCSEN

Az első világháború hősi halottainak emlékműve előtt Fáy István zempléni főispán mondott avatóbeszédet

VITORLÁZÓ REPÜLŐK ÜNNEPE A HÁRMAS-HATÁRHEGYEN

A repülők védőszentjének, Borostyános Szent Szűznek tiszteletére bemutatott mise után dr. Beresztóczy Miklós pápai kamarás és dr. Szabó Szerén ferencrendi áldozópap megáldják a vitorlázó repülőgépeket. Felső képünk: Az ünnepség után repülőbemutatót rendeztek a cserkészrepülők. Start a repülőbemutatóról

MAGYAR

LEVENTEAVATÁS FÜLEKEN

Ünnepélyes keretek között most avatták fel Füleken az új leventéket és leventelányokat. Az avatáson megjelent Fintha Sándor vezérőrnagy és dr. Kokas Eszter, az országos leánylevente parancsnok is

HONVÉDHADITUDÓSÍTÓ KIÁLLÍTÁS GYŐRÖTT

A honvédhaditudósító kiállítás anyagát a vidéki városok közül elsőnek Győrött mutatják be. Képünkön vitéz Csikós Jenő ezredes bemutatja a megnyitáson megjelent előkelőségeknek a kiállítás anyagát

KÉPHÍRADÓ

HADBAVONULT OLASZ MŰVÉSZEK KIÁLLÍTÁSA

Csütörtök délelőtt 11 órakor nyitották meg ünnepélyes külsőségek közt a „Hadbavonult olasz művészek kiállítását" a Műcsarnokban. A kiállítás első terme Horthy Miklós mellszobrával

Aurelio Quaglino gyalogos főhadnagy „Fegyveres Viktória" című szobra. Háttérben régi olasz egyenruhában díszőrséget álló katonák

„APÁMAT ADTAM A HAZÁÉRT"
Nagy Gyula gyulai levente, aki vitéz Béldy Alajos altábornagytól elsőnek vette át a leventék hadiárva-jelvényét

PÜNKÖSD VASÁRNAPI EVEZŐSVERSENY

A Műegyetem és a BEAC nyolcasai tartották versenyüket Pünkösd vasárnap. Indulás: a Margit-sziget budai oldalán, cél: a Műegyetem előtti pesti Dunaparton. A Műegyetemisták győztek egy féi csónakhosszal. Alsó képünk: A győztes műegyetemi nyolcas

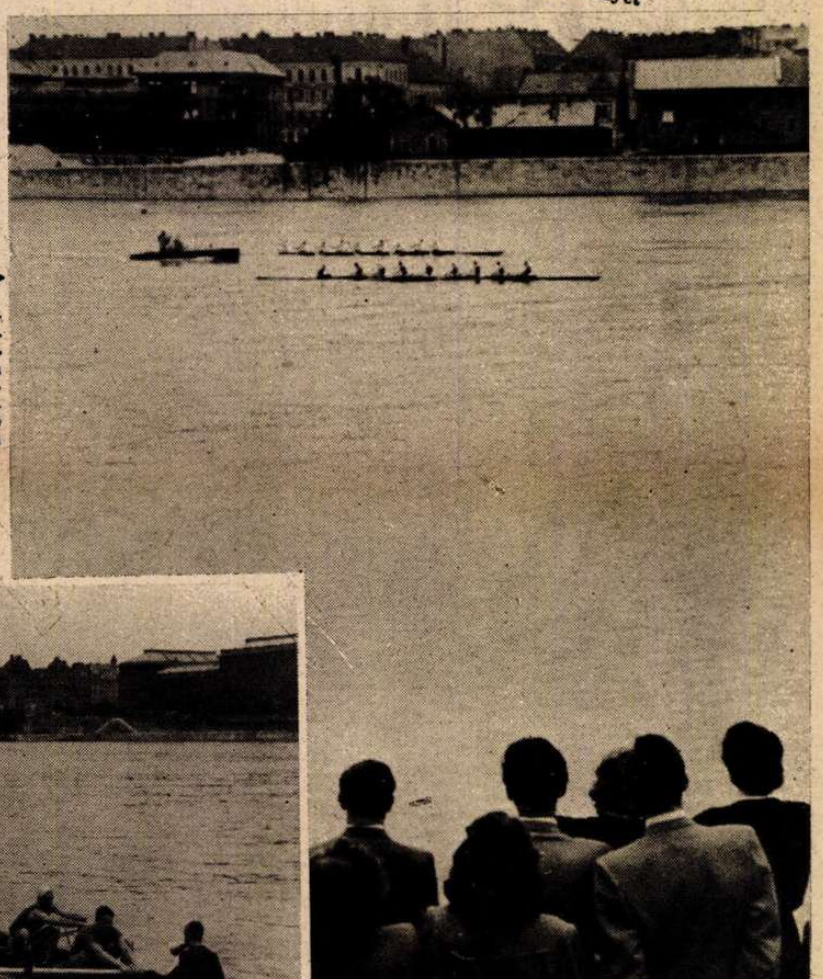

A MAGYAR UJSÁGÍRÓK CSOPORTJA, BULGÁRIAI LÁTOGATÁSA

során felkereste Sumenben azt a házat, amelyben Kossuth Lajos számüzetése idején több mint fél évig lakott. Képünk a ház udvarán ábrázolja a magyar ujságírócsoportot; az első sorban középen, virágcsokorral, vitéz Thuránszky László osztályfőnök, a küldöttség vezetője, tőle jobbra a második Törs Tibor, a Képviselőház alelnöke, mellette Zimmer Ferenc, a Sajtókamara alelnöke és Kolosváry-Borcsa Mihály, a Sajtókamara elnöke

lső képünk: A magyar ujságírók Várnában, a várnai csata emlékműve előtt

PÜNKÖSDVASÁRNAP A MARGITSZIGETEN

Margitsziget rózsái között ünnepel a sebesült, lábbadozó honvéd

Világ

↑ **Róma:**
A Duce Róma újonnan kinevezett vezetőségével

←
Mainz:
A mainzi dom. A gyönyörű műemléket teljesen szétrombolták az angolszász terror-repülők

Berlin: A Hitlerjugend első önkénteseinek átvétele a SS-kötelékekbe. A német ifjúság százezrei sietnek a zászlók alá!

Shoanto: Arany és ezüst, az óceán fenekéről! Szingapur kikötőjében az angolok a tengerbe dobálták a bankok arany- és ezüstkészletét, mielőtt feladták az erődöt. A japán búvárok megtalálták a kincset s az értékes ládákat kiemelték a vízből . . .

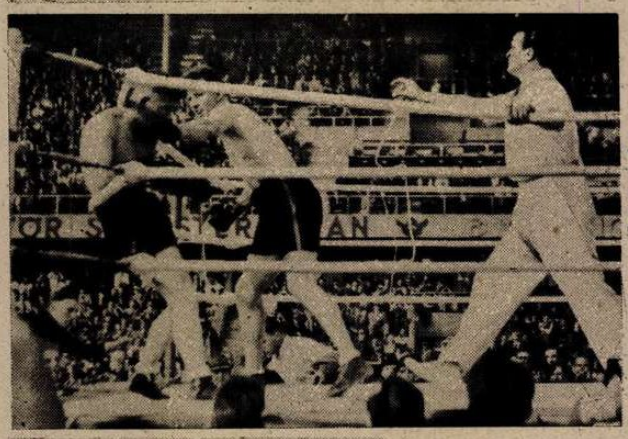

↑ **Róma:** Az egyetemi fegyveres alakulatok, a házáért elesett bajtársaik emlékének hódolnak

←
Stockholm:
Olle Tandberg, az új nehézsúlyú birkózó Európa bajnok, legyőzi Karel Sys flamand bajnokot, legerősebb ellenfelét. (Tandberg jobbfelől.)

Olle Tandberg támad . . . →

←
Amsterdam:
Új női világbajnokság. A holland Fanny Blankers, 1·71 méteres magasugrása a hét legnagyobb sporteseménye. Eddig a női világrekord 1:66 méter volt. Fanny nem szép, de jól ugrik . . .

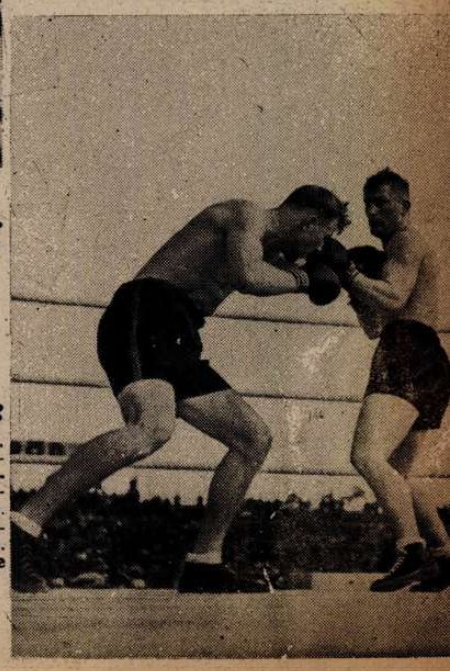

LOVAGKERESZTES IPARI MUNKÁSOK a munka berlini ünnepén

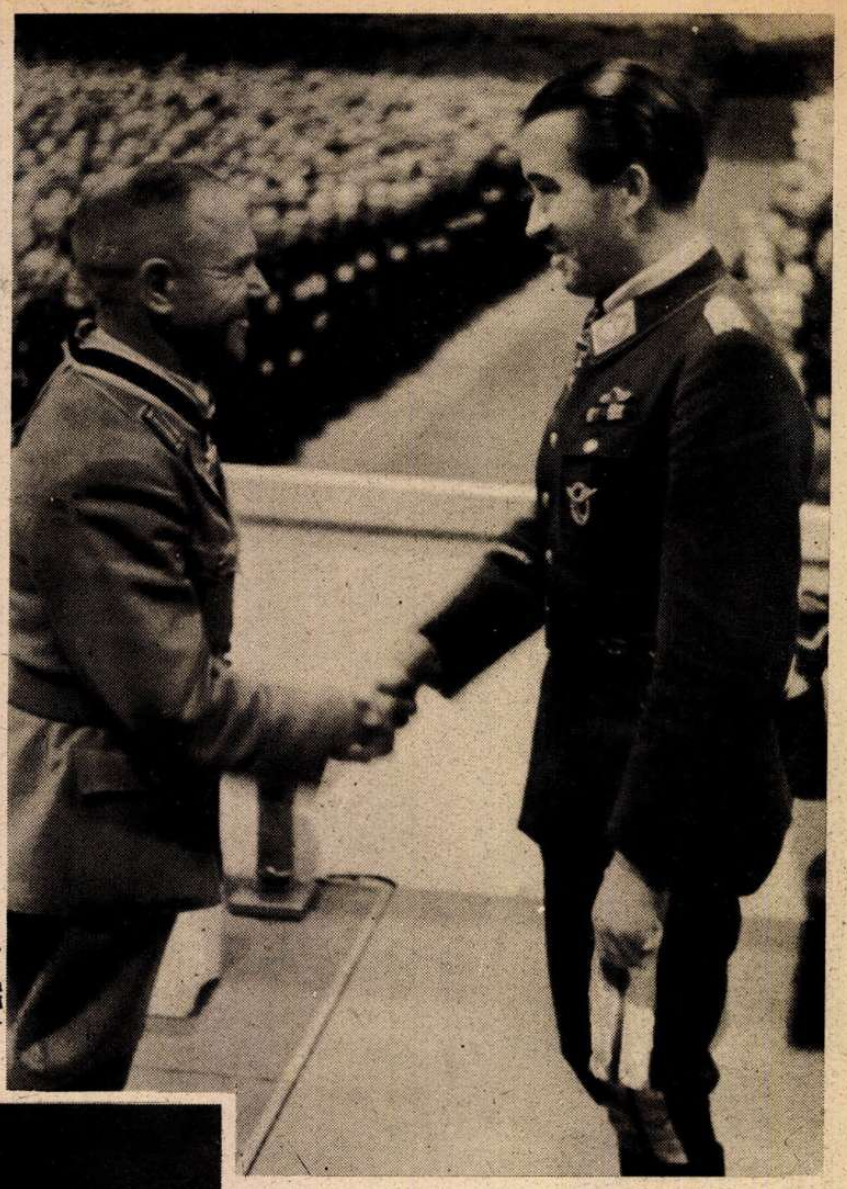

A MUNKA MEGBECSÜLÉSE → Gallaud vezérőrnagy átnyujtja a lovagkeresztet egy hadiipari munkásnak a berlini Sportpalotában

ujság

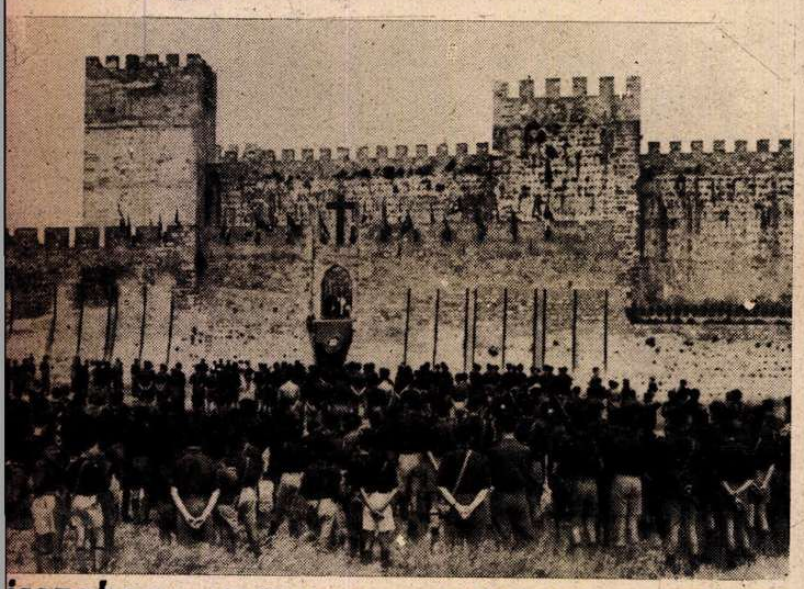

isszabon: Az ősi várakat elfoglalja az ifjúság... 17 évvel ezelőtt, a nemzeti állam megteremtése napján a régi portugál rakba bevonult az ifjúság, hogy elfoglalásukkal, az új világ szellemének őzelmét bizonyítsa. Ezt a várfoglalást ismételték meg szimbolikusan a nemzeti megújhodás mult heti emlékünnepén

↑Ukrajna: Senora Mercedes Mila, a spanyol Vörös Kereszt főfelügyelője, meglátogatta a szovjetfronton megsebesült spanyol önkénteseket a hadszintéren

Siviglia: → Franco spanyol államfő leánya Carmencita, andaluziai lovas körútján

↑Róma: 245 kilométert kerékpároztak a versenyzők Róma nagydíjáért! A holtrafáradt győző a célnál...

←Berlin: Tánc a labdáért. Spandau—Berlin mérkőzésén készült ez a ritka kép

Ukrajna: → Saját földjén dolgozik újra az ukrán földmüves! A magánvagyon helyreállításáról 1942-ben kiadott agrárrendelet elkészült végrehajtási utasítása alapján, a szovjeturalom alól felszabadult ukránok százezrei térnek vissza az egészséges családi gazdálkodáshoz

A DICS

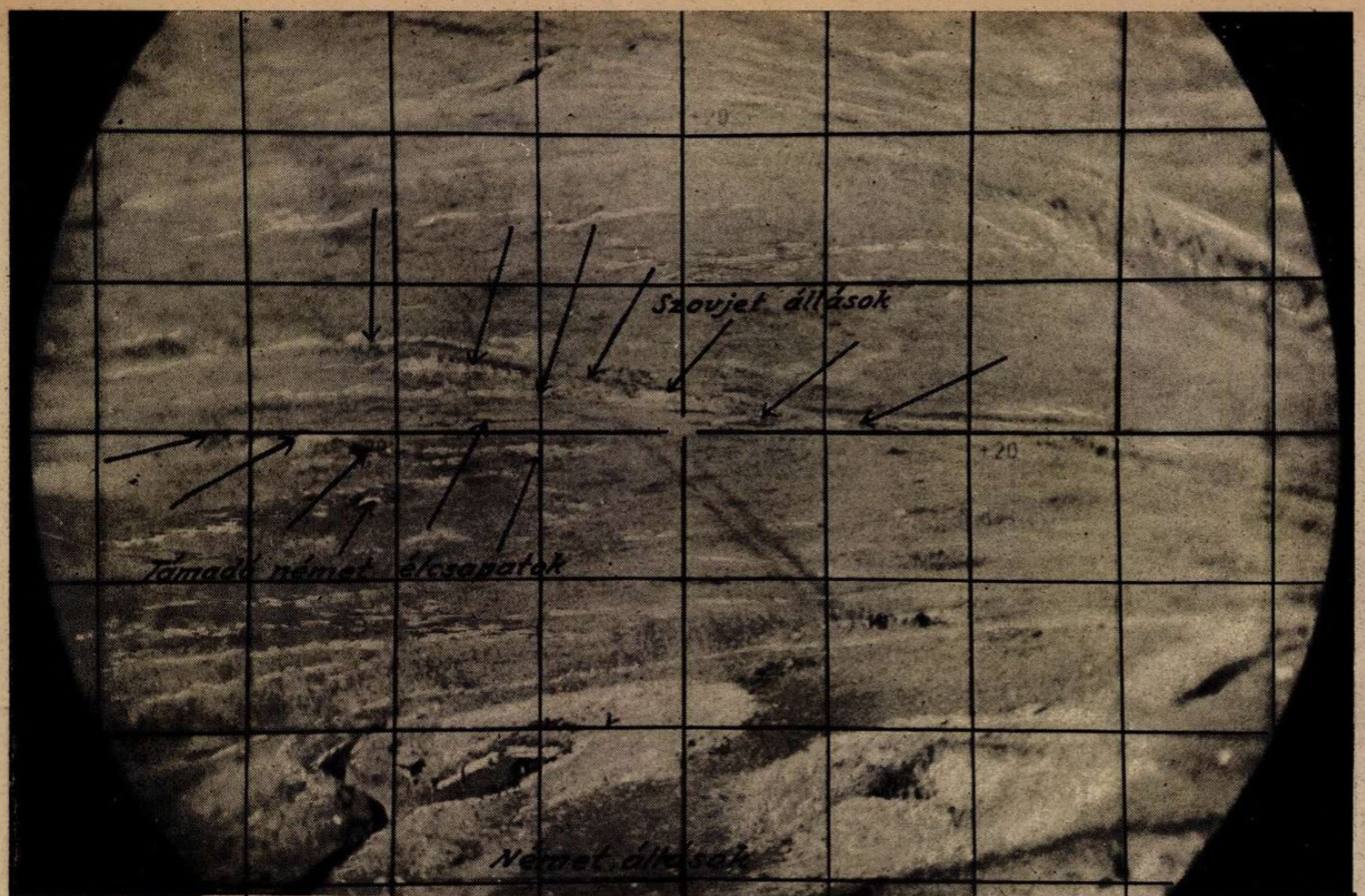

↑AHOGY A KUBÁNI HÍDFŐÁLLÁS EGYIK VÉRES CSATAMEZEJÉT A LEGJOBB MESSZELÁTÓ MUTATJA

Az előtérben a jobboldalon egy hatalmas gránáttölcsér a német parancsnoki állás mellett. Baloldalon a futóárok, amelyből az ellentámadásra indult élcsapatok már előrenyomultak. A háttérben a szovjetállások. A hajnali szürkület világosítja a tájat . . .

VIZIREPÜLŐGÉPEK →

szállítják az élelmet és a lőszert a kubáni hídfő harcosainak s a kezdetleges kikötői hídon át gyors ütemben szállítják az utánpótlást az első vonalba

KERCS FELŐL,

a kubáni csatatérre igyekszik a zuhanóbombázó, támadni a földi és a légi célokat

A GRÁNÁTOSOK A SZ

Percek alatt megsürűsödik az szakaszparancsnok körül s ellenség

Az elmúlott
főnél vívott har
vészhadosztályt,
célos köteléket s
vetett a veszend
második hét vég
350 lelőtt csatar
el a veszekede
eredménytelenül.
véres veszteség
ményesen megv
vonalaikat s a v
26 lövészhadosz
dandárt áldoztal
A vörös hadsere
szerű és veszed
rancsa szerint a
az volt a felada
Novorosszijszk f
rezzék meg a
Krimbe vezet . . .
fronton álló ném
nyát, több szá
nyugat felé kel
kubáni elhárító
nek a szovjetsz
zása miatt, nem

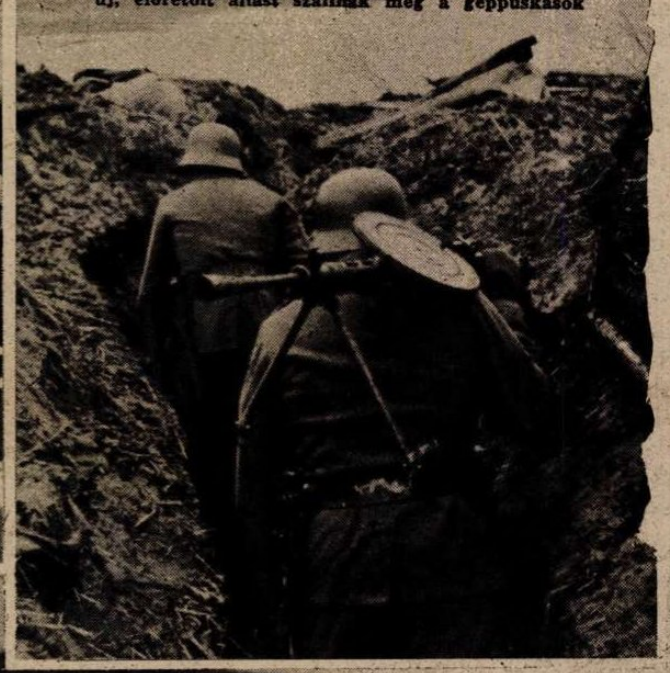

A KUBÁN PARTJÁN

új, előretolt állást szállnak meg a géppuskások

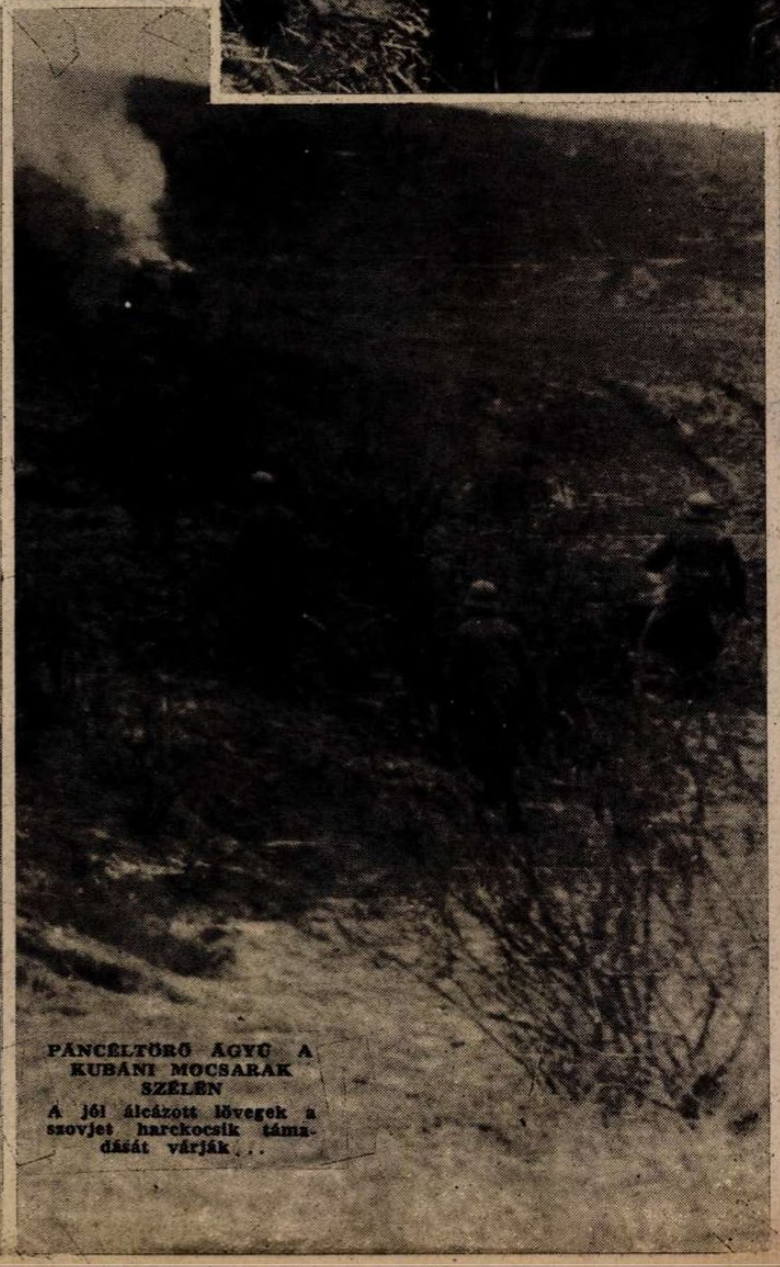

PÁNCÉLTÖRŐ ÁGYÚ A KUBÁNI MOCSARAK SZÉLÉN

A jól álcázott lövegek a szovjet harckocsik támadását várják . . .

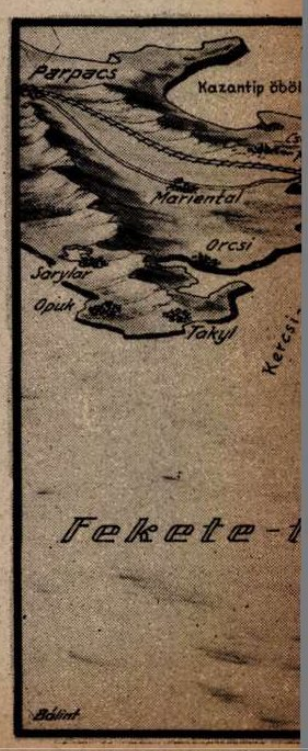

ÖSÉGES KUBÁNI HÍDFŐ

JETÁLLÁS ELŐTT
ső vonal a géppisztolyos
rohamcsapat rázúdul az
...

héten, a kubáni híd-
kban a szovjet 13 lö-
lövészdandárt, 6 pán-
talmas légi osztagokat
e hajló csatákba. A
100 szovjetpáncélos és
ülőgép roncsain akadt
szovjetroham, amely
alott össze a rendkívül
után. A németek ered-
ék összes fő védelmi
sök egy hónap alatt
yt és 10—12 páncélos
l meghiúsult terveikért.
hadműveleti terve cél-
es volt. Sztalin pa-
rcbavetett haderőknek
hogy foglalják vissza
os hadikikötőjét s sze-
rcsi utat", amely a
iker esetén, a miuszi
hadseregek déli szár-
kilométer mélységben,
volna visszavonni! A
zelem jelentőségét, en-
léknak megakadályo-
et eléggé felbecsülni...

AZ ÁGYÚK PERGŐTŰZE VERI A SZOVJET ÁRKOKAT
s a gránátosok a feltartóztathatatlan előnyomulás köz-ben géppuskafészkeket ásnak, mindig közelebbről biztosítani rohamozó bajtársaik sikerét

↑ ROHAM! ELŐRE!
A századparancsnok elrendeli a támadást

KÉZIGRÁNÁTHARC A KUBÁN PARTJÁN
Minden ideg megfeszül az összecsapás lázától...

HARCKOCSI HAJNALI TÁMADÁSA
a kubáni hídfőnél. Tartós tüze elhallgattatja a vörösök géppuskáit...

A KUBÁNI HÍDFŐ CSATATERE

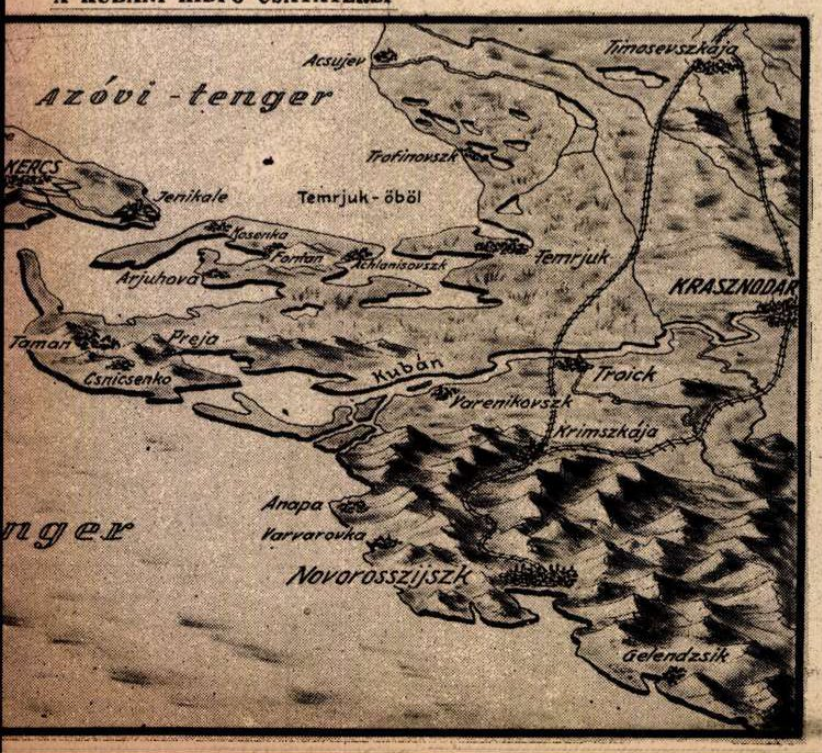

↑ TÜZ
a bozótos, mocsaras területen előrekúszó vörösökre!

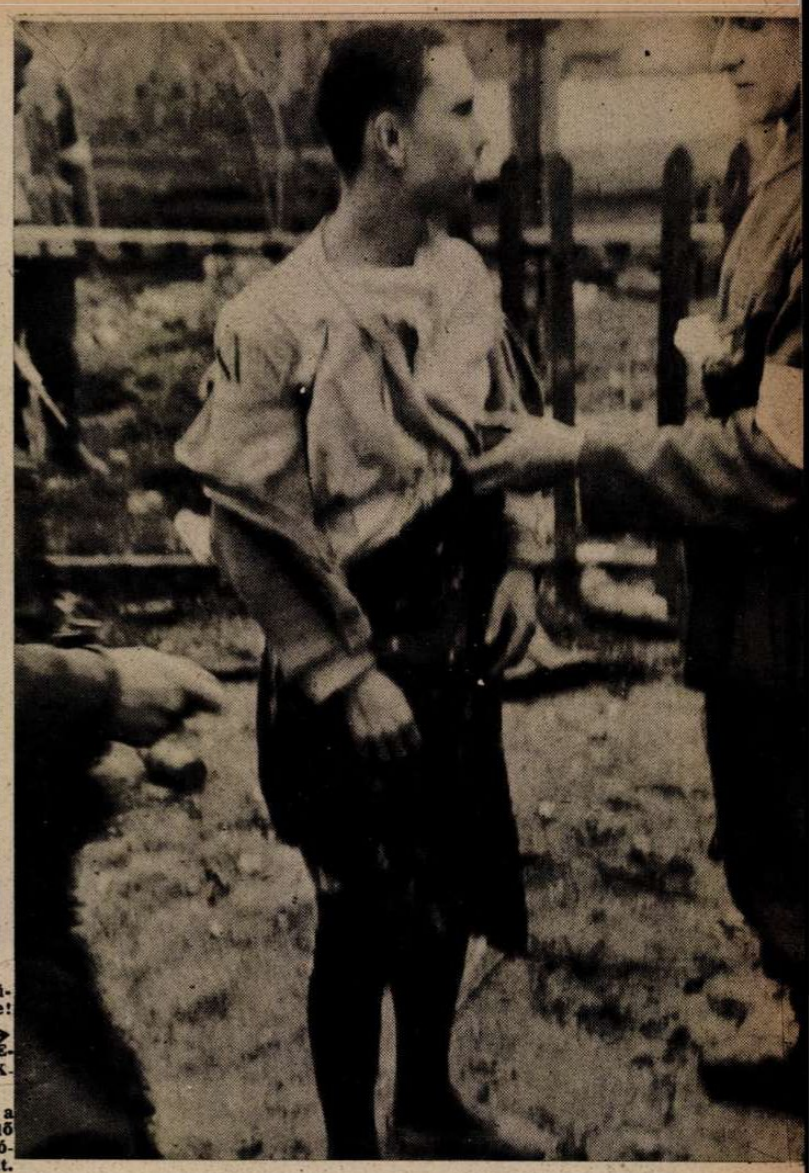

SZOVJETKÉM LELEPLEZÉSE NOVOROSSZIJSZKBAN
Asszonynak öltözött fel a harcvonalon átsettenkedő kém, de leszedték a parókáját s női ruhadarabjait. Kihallgatása során fontos adatok kerültek napfényre

↑ A NOVOROSSZIJSZKI ÖBÖL
Ennek az értékes kikötőnek visszaszerzését Sztalin külön napiparancsban rendelte el, de 13 hadosztály hiába rohamozott . . .

ROHAMCSÓNAKOK A FEKETE-TENGER PARTJÁN, NOVOROSSZIJSZK KÖZELÉBEN
Állandó készenlétben várják az indulást, a felbukkanó szovjetegységek ellen . . . ←

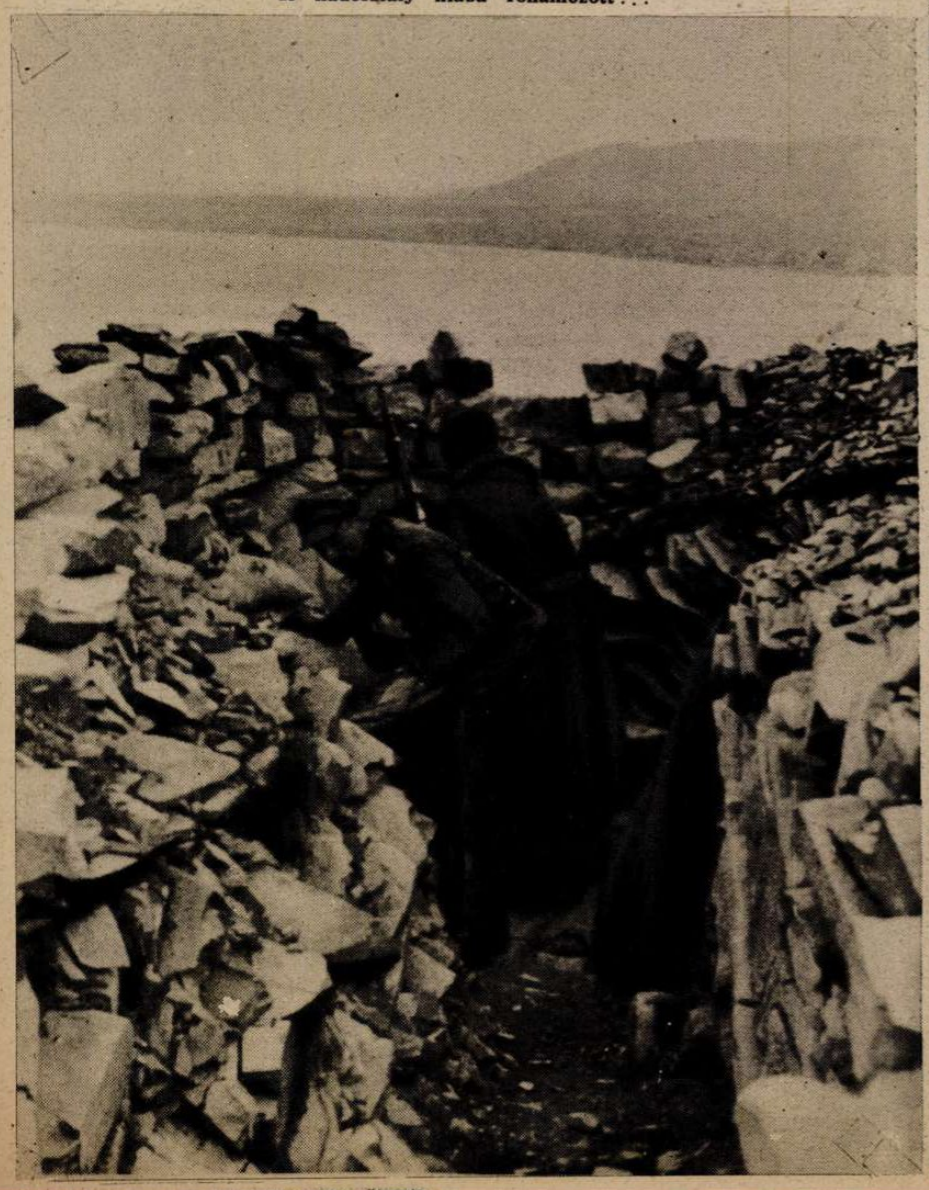

HARCI ÁLLÁSOK A FEKETE-TENGERI PARTJÁN
Közel van az ellenség s golyók pattognak a sziklákon . . .

AZ ELFOGOTT BOLSEVISTÁK a német harckocsin kuporognak . . .

↑ **MEGELEVENEDIK A BOZÓT . . .**

A harckocsi elől először csak két vörös katona ugrik fel, de azután a távolabb fekvők is meggondolják magukat s önként jelentkeznek felemelt kezekkel . . .

←KISZÁLLNI! . . .

Egy lelőtt s szerencsésen földet ért szovjet csatagép pilótáját a géppisztolyos, ejtőernyős német katona kitessékeli a — háborúból..

GRÁNÁTTÜLCSÉRTŐL—GRÁNÁTTÜLCSÉRIG ⟶

halálos tűzben nyomul előre a német katona . . .

↓ **MELEG LEVES**

és egy darab kenyér két szovjettámadás között . . .

←

100 MÉTERRE A VÖRÖSÖK FÖLDSÁNCAITÓL

A tüzérségi előkészítés már véget ért s a parancsszóra megkezdődik a harc, ember — ember ellen . . .

SZOVJET HALOTTAK A NÉMET SÁNCOKON

Még tombol a csata. Páncélosok tüze ég a mezőn. A vörösök átrohantak az első állásokon s egyik részük a mellvérteken, másik a harcvonal mögött pusztult el. A foglyok dermedten meglapulnak a német harcosok mellett . . .

ELFOGOTT, ELVADULT BOLSEVIKI

„Gárdaezredben" szolgált, zászlóaljából néhány ember maradt meg. Rongyos, éhes, tudatlan s a zsákmánnyal biztatták a harcra..

HITLER ÉS SPEER
A birodalmi fegyverkezési miniszter jelentést tett Hitler birodalmi vezérnek és kancellárnak a hadiipar helyzetéről s átvette magas kitüntetését, a Todt-gyűrűt.

OBERLOSKAMP HADNAGY,
aki harckocsijának ágyúcsövére feljegyzett 40 szovjet páncélos elpusztításáért kapta meg a lovagkeresztet...

FINN LÉGELHÁRÍTÓ ÜTEG LÖVI A SZOVJETREPÜLŐKET A KARÉLIAI FRONTON

LENINGRAD ELŐTT PERGŐTŰZ TARTJA FÉKEN A VÖRÖSÖKET...

HADIJELENTÉSEK.

Az idegfeszültség indokolt. A várakozás nyugtalansága érthető. A várható események örökös latolgatása elkerülhetetlen. A rémhír megszokott és elkomolytalanodik. A sorsérzés elmélyül. A könnyelmű nemtörődömség lehervad az arcokról. Ellenségek és jóbarátok véleménye merevebb lesz. Utolsó fordulóra készül a világ, akár igazolt az érzés, akár csal...

Az aránylagos harctéri nyugalom, amely a véres és heves légi csaták és helyi ütközetek sokaságába robban minden héten, már nem köti le az óriás hadműveletek izgalmaihoz szokott embereket s a tétlen tünődés szorongó hangulatában nyilvánul meg a nemzetközi sajtó hasábjain. Az angolszászok legjobb propagandistáit is elfogja a félelem a bizonytalanság irdatlan erdejében s még a moszkvai vörösök is rövidebbre fogták a hazug dicsekvések kantárszárát. Ez az óvatosság jó példa lehetne a hazai túlzóknak és a gyorsan kétségbeeső lelkeknek, akik túlzott borúlátásukat sokszor igen értelmes, de egyoldalú megfigyeléseknek köszönhetik. Nem lehet ugyanis az általános helyzetet, a nagy ellenfelek erőviszonyait egyedül a hozzánk közelebb eső, barátságos és szövetséges államok közvetlenebbül megfigyelhető gazdasági nehézségeiből megítélni. A háború negyedik esztendejében mindenütt erősen mutatkozik már a hallatlan erőfeszítések hatása. S aki gondosan leméri saját nehézségeinket és bajainkat, az a sötétségben tapogatódzik, ha az elzárt ellenséges világ belső zavarait és hiányosságait próbálja lemérni. Elfogult és korlátolt álláspont lenne ugyanis elhinni, hogy az angolszász országokban és a szovjetben nyomtalanul múlottak el a nehéz, háborús esztendők. A dúsgazdag Amerikában az élelmiszerkészlet felét most foglalták le a hadsereg számára; a szénbányászok sztrájkját még mindig nem lehetett kielégítően elintézni s más iparágakban is felütötte fejét a munkások között az elégedetlenség. Anglia gazdasági sorvadása is veszedelmesen előrehaladt, Szovjetoroszországban pedig már csak vadállati kegyetlenséggel tudják biztosítani a lerongyolt forgalmi gépezet működését. Nem az életszint süllyedése és a termelőgépezet akadozása dönti el a háború sorsát, mert ez a folyamat természetes és feltartóztathatatlan, hanem az a nagy kérdés, hogy melyik országban és melyik oldalon következik be először a megroppanás és a csőd az óriás hadseregek és lakosság szükségleteinek legmérsékeltebb kielégítésében. Ennek az egyedeül helyes szempontnak figyelembevételével az európai szövetséget alkotó országok rendje és termelőképessége megnyugtató hatást gyakorolhat a túlideges emberekre is... Akik a tengelyhatalmak országainak belső elgyengülésére alapítják rózsás reményeiket, azok hosszú évekkel tévednek a háború végkifejlésének időpontjában.

A szovjetfronton

hatalmas arányokban fejlődött ki a német repülőkötelékek támadása a szovjet hadiipar legnagyobb európai üzemei ellen. A volga középső folyásánál Gorkij város ipartelepeit és üzemanyagraktárait 1000 német repülőgép támadta meg s a példátlanul súlyos támadás során tökéletesen elpusztult a Molotov-harckocsigyár s a hadiipari város minden nagyobb üzeme. Érdekes, hogy a támadó német repülőgépkötelékekből csak 7 gép nem tért vissza, ami a szovjet légvédelem siralmas megbénulását bizonyítja. A német bombavetőgépek átrepülték Moszkva védelmi övezetét s második támadásukhoz már gorkiji lángtenger világította meg az éjszakát. A repülőkötelékek zavartalanul érték el célpontjaikat s a szovjet utánpótlásnak felbecsülhetetlen károkat okoztak. A hét végén a német bombázók a Volga felső folyásánál fekvő Jaroslav fontos hadi-

TELITALÁLAT! Középen kapta el a torpedó a nagy kereskedelmi hajót. Néhány angol matróz csónakon menekül. Az elmúlott héten újabb 43.000 tonnát süllyesztettek el a német búvárnaszádok...

A WOLCHOWI ROMOK KÖZÖTT. A szétlőtt házak körül még mindig mérföldeket borít a mocsár s a harc csak kisebb rohamcsapatok között zajlik...

AZ ÁLLÁSOK MEGKÖZELÍTÉSE A WOLCHOWI MOCSARAKBAN...

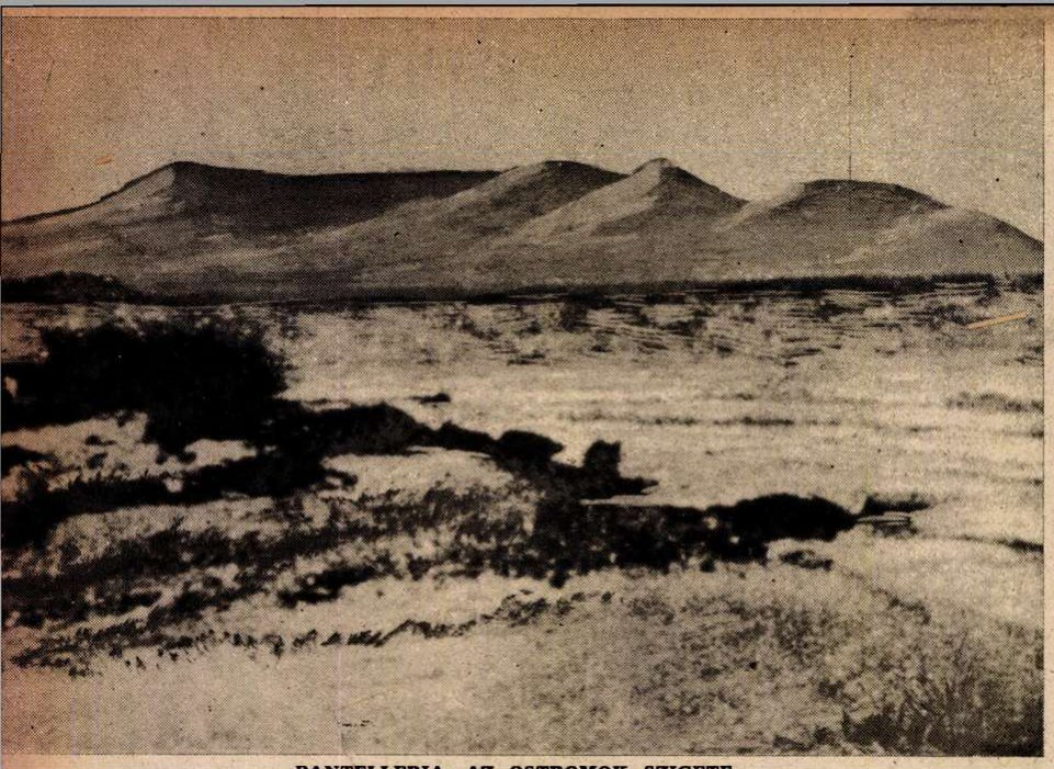

PANTELLERIA, AZ OSTROMOK SZIGETE
Őrsége egy hónapig csodálatos hősiséggel hárította el a súlyos tengeri és légi támadásokat

A KÍSÉRTET — BÚVÁRNASZÁD!...
A „Splendid" angol tengeralattjárót a német vadászhajók a Földközi-tengeren vízibombákkal megrongálták. A Splendid a felszínre emelkedett, személyzete az utolsó szál emberig a tengerbe ugrott, mihelyst a felszínre értek s a tengeralattjáró gazdátlanul továbbrohant a vizen, amíg egy ágyúlövés elsüllyesztette . . .

CSATÁK ÉS ÚJ FORDULATOK

üzemeit támadták meg. A nagykiterjedésű ipari berendezésekben hatalmas tüzek keletkeztek.

A szovjetföldi légicsatákban a magyar harci repülők ismét kitünően beváltak, a szovjetcsapatok készenléti állásai és menetoszlopai ellen vezetett merész támadásaik során. Gyors német bombázó- és csatarepülőgépek elpusztítottak Kurszk közelében egy fontos kirakodóállomást, felrobbantottak több, lőszerrel megrakott szállítóvonatot s a Fekete-tenger légiteréből sok kisebb és nagyobb szovjet hajóegységet elsüllyesztettek. A német repülőkötelékek a Volchov-folyón át vezető két legfontosabb vasúti hidat is szétrombolták, s ezzel megszakították a szovjet utánpótlását Leningrád felé! A hidakért a szovjet légiereje elkeseredett harcot vívott, amelyben a német vadászok 17 szovjetgépet lőttek le. A kubáni hídfőnél, a hét elején eredményesen visszavert támadás után többnapos szünet állott be. A szovjet az egyhónapos csatában 26 lövészhadosztályt és 10—12 páncélos dandárt veszített s a súlyos vérveszteség újabb átcsoportosításokra és a tartalékok bevárására kényszerítette. A hét végén megélénkült a harc a kubáni, a miuszi, a lizicsanszki és az oreli körzetben, de a támadásokat a szovjet már kisebb erőkkel folytatta. Lizicsanszknál a két sikertelen szovjetroham után a rohamágyúkkal végrehajtott támadás fontos helyi sikereket ért el. A szovjet légikötelékei a német tábori repülőterek ellen indítottak heves támadást, de a kifejlődött légiharcokban döntő vereséget szenvedtek. A szovjetfront középső szakaszán tovább tartott a bandák elleni erős küzdelem s a szinte áthatolhatatlan erdős és mocsaras hátsó területen 110 megerősített falvat és tábort foglaltak el, 162 kiserődöt robbantottak szét a német SS-kötelékek és a rendőri alakulatok. A megújuló szovjettámadások mindenütt az áttörhetetlen ellenállás vasfalán morzsolódnak fel. A vörös hadsereg az elmúlott hat hét folyamán csak kudarcokat s katonáinak holttesteit halmozta magasra . . .

A tengereken

a német búvárhajók elsüllyesztettek a hét folyamán 9 hajót, összesen 43.000 bruttóregisztertonna hajóteret, biztosított hajókaravánok és magánosan haladó hajók ellen folytatott kemény harcban és súlyos torpedótalálatokat értek el további 2 hajón. Az angol-amerikai szállítóhajóhad május hónapban 851.000 bruttóregisztertonnát vesztett, amelyből 430.000 tonnát a németek, 85.000-et az olaszok és 330.000 tonnát pedig a japánok süllyesztettek el. Ehhez járul még a torpedó- és bombatalálatok által megrongált 200.000 tonna hajótér, amely a további hadműveletekben hosszabb időn át már nem használható. *Az angolszászok májusi tényleges vesztesége tehát az egymillió tonna fölé emelkedett!* A La Manche csatornában több tengeri ütközet zajlott le a német és az angol könnyű tengeri egységek között. Egy angol gyorshajó kigyulladt s több angol gyorsnaszád súlyos találatokat kapott.

Pantelleria szigetének hős védelmezői a vízhiány miatt megszüntették az ellenállást. Az angolok két hét alatt naponként több mint ezer tonna bombát dobtak le a szigetre, s az egész kikötő tűzhányó kitörésének képét mutatta. Az angolszászok csatahajókkal, cirkálókkal és a rombolók és búvárnaszádok tömegével vonultak fel Pantelleria ellen s a kis szigetet levegőből és a tengerről éjjel-nappal lőtték és ágyúzták. Pantelleria becsülettel esett el az egyenlőtlen harcban, elfoglalása azonban nem lehet komoly hadműveleti esemény a Földközi-tengeren dúló háború végkifejlésében. A kis Lampedusa-sziget bátor helyőrsége több visszavert partraszállási kísérlet és Pantelleria eleste után is tovább folytatta a hősi ellenállást. Pantelleria és Lampedusa ostrománál az olaszok több mint 120 ellenséges repülőgépet lőttek le biztosan és több támadó hajót is súlyosan megrongáltak.

Az angolszász terror-támadások

visszaverésében a német vadászok, a légvédelem, az éjszakai vadászok, valamint a haditengerészet hajói május havában 536 angol és északamerikai repülőgépet lőttek le a birodalom és a megszállott területek fölött. Sok súlyosan megrongált és hazafelé tartó angolszász gép a tengerbe zuhant vagy angol területen zuhant le s *az ellenség egy havi teljes vesztesége 7 harci repülőezred állományának felel meg s az elpusztult gépekkel kereken 3000 kiképzett és tapasztalt repülőt vesztett az angolszász légi haderő.* A hét végén Wilhelmhaven és Kuxhaven városokat támadta meg egy amerikai repülőkötelék igen nagy magasságból s a lakosságnak veszteségei voltak. A szombatra virradó éjszaka brit bombázók nyugatnémetországi területet támadtak meg, elsősorban Düsseldorf városát. Bombatalálatok érték a lakónegyedeket s károk keletkeztek a középületekben is. Az angolszászok ennél az egy támadásnál 61, nagyrészt négymotoros bombázót vesztettek! A német gyors harcigépek Délanglia városainak ipari és katonai célpontjait bombázták.

A világháború jövendőjét az új előkészületek lázas korszakából megítélni nem lehet. A várakozás és az előmérkőzések minden irányban felvillanó tüzei csak a világot rengető gigantikus összecsapás méreteit sejtetik, de eljön a nagy nap, amikor megindulnak a hadak s a fegyverek erejével megteremti a békét Európa szabad fejlődésének biztosítására!

A JAPÁN HAJÓÉPÍTÉS ÚJ CSODÁJA:
a dreadnought-típusú csatahajó, amelyet most bocsájtottak vízre

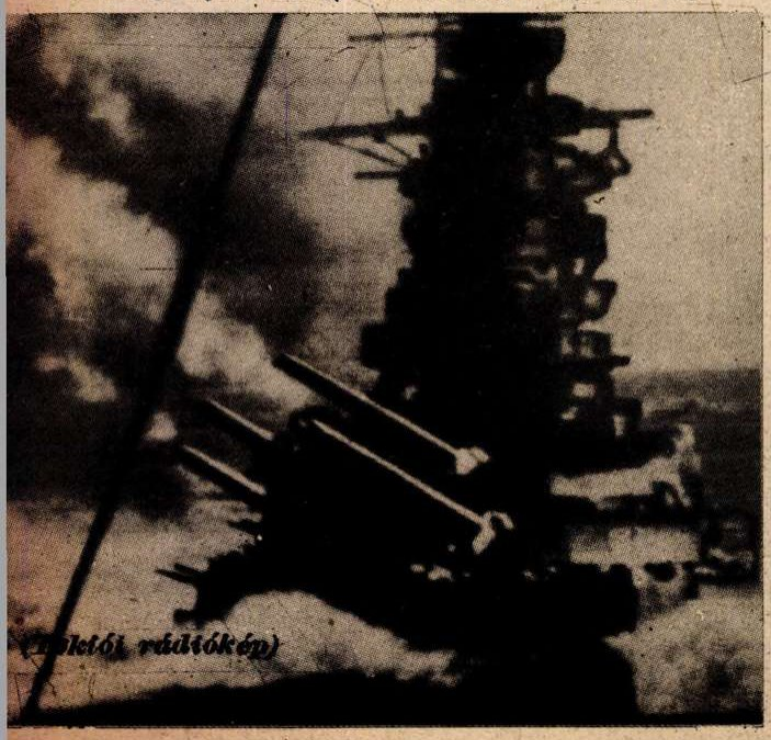

(Keleti rádiókép)

JAPÁN CSAPATOK BURMÁBAN. Az indiai határ mentén hosszú idő óta folyik a felvonulás . . .

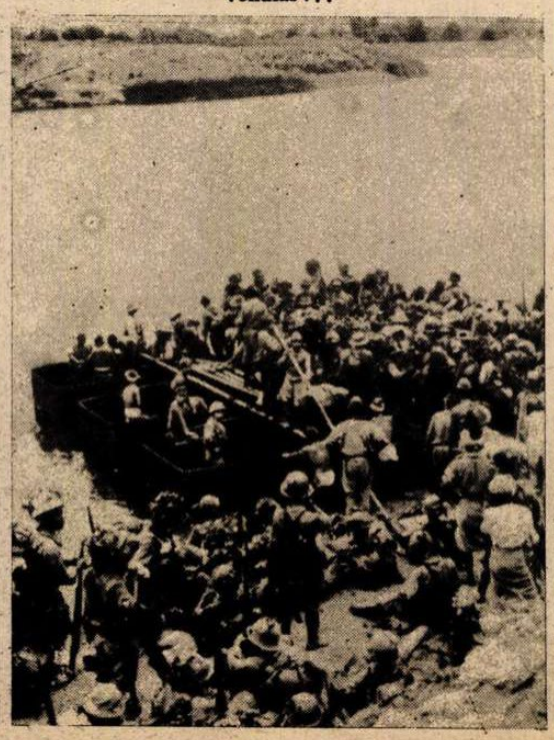

AZ ANGOLOKTÓL MEGSZÖKÖTT BURMAI MUNKÁS HALÁLOS SZOMJÚSÁGÁT ENYHÍTI EGY JAPÁN KATONA

GUERNSEY

A franciaországi hadjárat félelmes viharában, a La Manche-csatorna déli részén fekvő Guernsey szigete is gazdát cserélt s német megszállás alá került. Az 50.000 lakost számláló sziget a francia-angol háborúk idején fontos szerepet játszott s évszázadokon át angol kalózok búvóhelye volt. Guernsey enyhe éghajlatú, bőven termő, napos sziget, amelynek angol lakossága nagyobbrészt kertészettel foglalkozik. A paradicsomot és a szőlőt üvegházakban tenyésztik, de a hatalmas termés már nem kerül Londonba... A szigetnek St. Peter Port a fővárosa, 20.000 lakossal. Érdekes, hogy a német megszálló csapatok szolgálatban hagyták az angol rendőrséget régi egyenruháiában s Guernsey népe a saját közigazgatása alatt eléggedetten él. Az Angliához legközelebb eső elfoglalt szigetnek még fontos szerepe lehet a várható hadműveletekben. Guernsey mai életéről ritka felvételeket mutatunk be a Magyar Futár olvasóinak.

↑ FESTŐI A FEKVÉSE GUERNSEY FŐVÁROSÁNAK. Gazdag londoni kereskedők jártak ide a háború előtt, hétvégi pihenőre. Most német hajók őrzik a sziget vizeit...

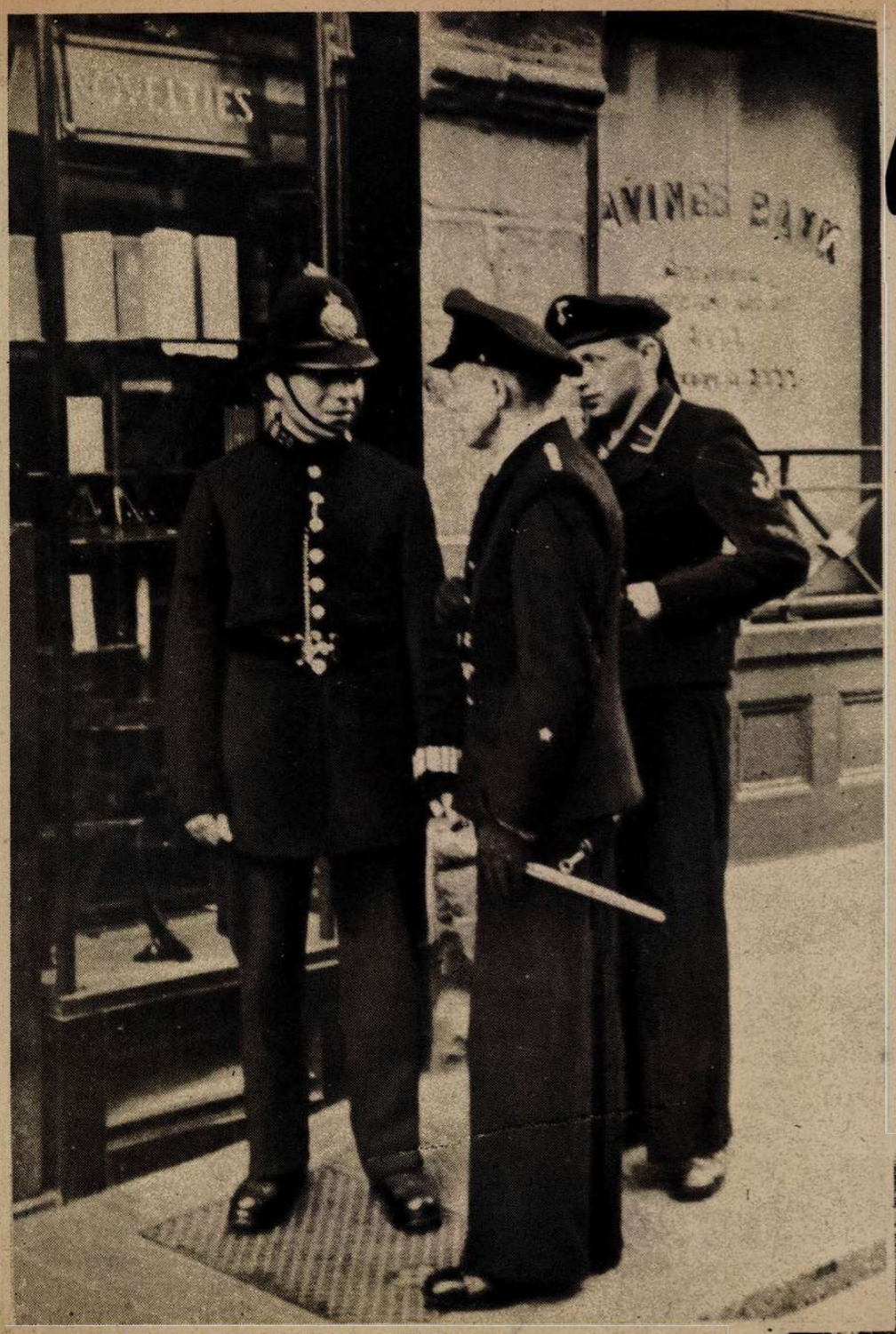

FURCSA KÉP MOSTANÁBAN... Német tengerészek beszélgetnek az angol rendőrrel, aki évszázados egyenruhájában, a helyén maradt Guernsey szigetén

NÉMET CSAPATOK AZ ANGOL SZIGET PÁLMÁI ALATT. A Golf-áramlat délszaki éghajlatot varázsol a szigetre

RIADÓGYAKORLAT ST. PETER PORT ÖBLÉBEN. A megszállott Guernsey szigetét elkerülik az angol repülők... Csak más népek ártatlan gyerekeit s asszonyait bombázzák...

-AZ ELFOGLALT ANGOL SZIGET

GUERNSEY NÉMET KATONAI PARANCSNOKA, visszaérkezik körútjáról a kikötőbe

↑ EZ A NÉMET ŐR ÁLL A LEGKÖZELEBB ANGLIÁHOZ, GUERNSEY MOLÓJÁN . . .
Örökös készenlét és éber figyelem védi az elfoglalt angol szigetet

GUERNSEY VÁROSI PARKJÁBAN, békésen pihennek a napsütött sétányon a német katonák →

UTÁNPÓTLÁS GUERNSEY SZIGETÉRE. A német előőrs hajók sok csatát vívnak ezen az úton, az angol ágyús naszádokkal és a repülőkkel . . .

AZ ANGOL „BOBBY" megmutatja az utat az újonnan érkezett német tengerészeknek

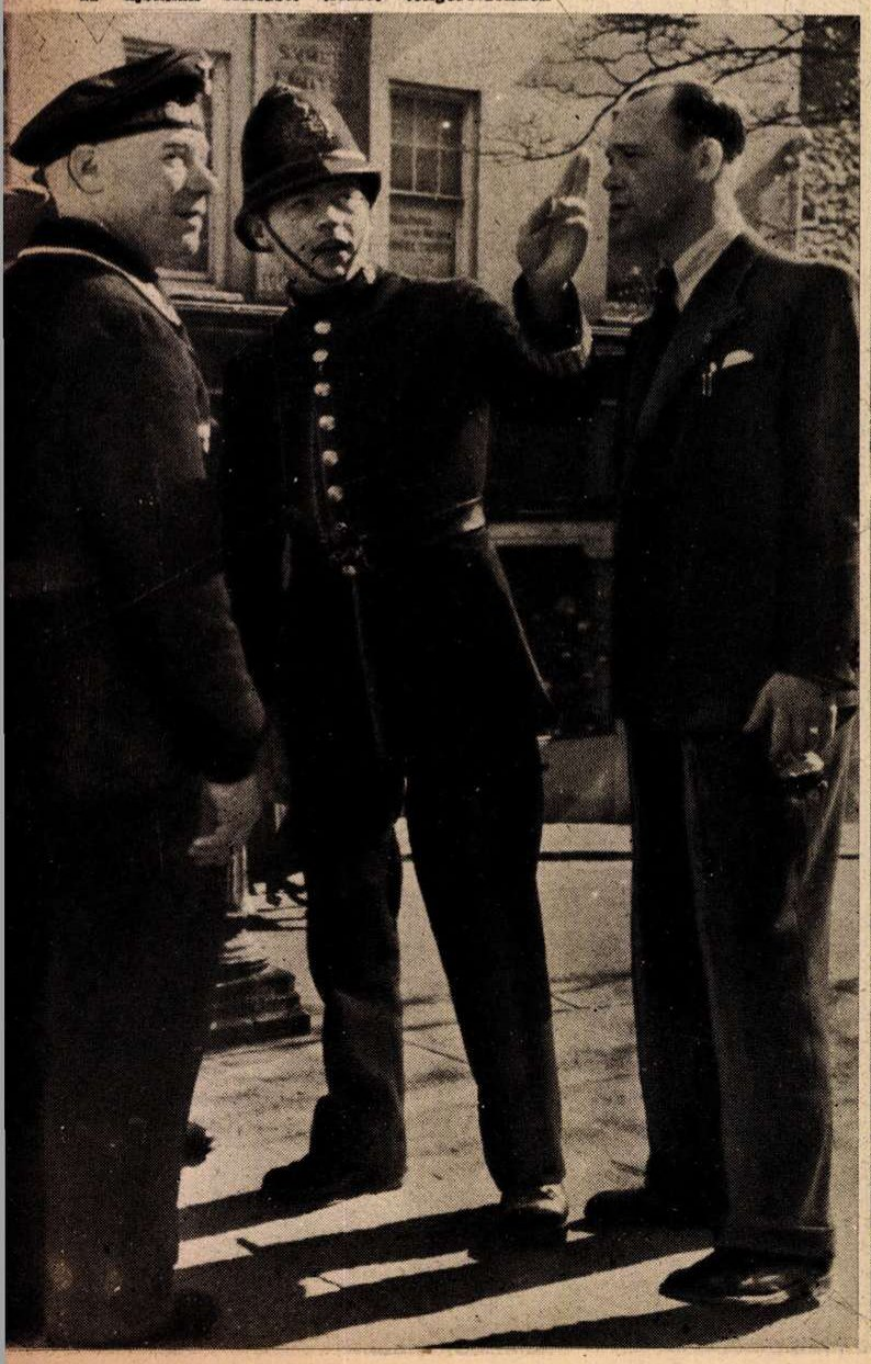

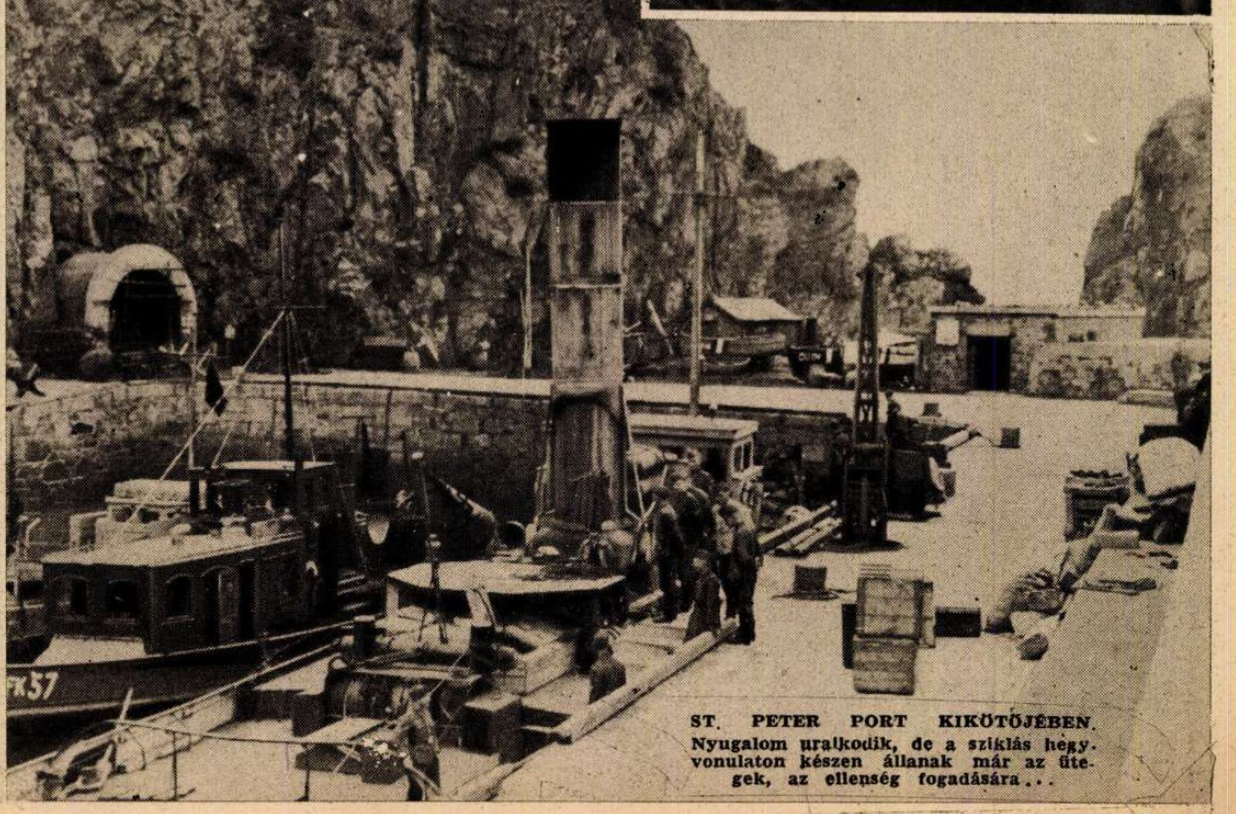

ST. PETER PORT KIKÖTŐJÉBEN. Nyugalom uralkodik, de a sziklás hegyvonulaton készen állanak már az ütegek, az ellenség fogadására . . .

Honvédeink dicsősége

HORVÁTH SÁNDOR hadnagyot a Kormányzó, mint a honvédség második tagját, a Magyar Tiszti Arany Vitézségi Éremmel tüntette ki

ORBÁN OTTOKÁR százados Magyar Érdemrend Lovagkeresztje a Hadiszalagon a Kardokkal, Kormányzói Dicsérő Elismerés, Koronás Bronz Érdemérme a Hadiszalagon a Kardokkal, II. osztályú Német Vaskereszt

vitéz RIHAY VLADIMIR százados Magyar Érdemrend Lovagkeresztje a Hadiszalagon a Kardokkal, Kormányzói Dicsérő Elismerés, Koronás Bronz Érdemérme a Hadiszalagon a Kardokkal, II. osztályú Német Vaskereszt

PETERDY LÁSZLÓ főhadnagy Kormányzói Dicsérő Elismerés, Koronás Ezüst Érdemérme a Hadiszalagon a Kardokkal, I. osztályú Német Vaskereszt, II. osztályú Német Vaskereszt

ÁRPÁSY JÁNOS hadnagy Magyar Érdemrend Lovagkeresztje a Hadiszalagon a Kardokkal

KASZÁS LAJOS főhadnagy Kormányzói Dicsérő Elismerés Koronás Ezüst Érdemérme a Hadiszalagon a Kardokkal, II. osztályú Német Vaskereszt

DR. VAJNA ISTVÁN orvos-főhadnagy Kormányzói Dicsérő Elismerés Koronás Bronz Érdemérme a Hadiszalagon

BIRBAUER ANTAL főhadnagy Kormányzói Dicsérő Elismerés Koronás Bronz Érdemérme a Hadiszalagon a Kardokkal

DR. MELEGHY GYULA hadnagy Kormányzói Dicsérő Elismerés Koronás Ezüst Érdemérme a Hadiszalagon a Kardokkal.

VERES SÁNDOR hadnagy, Kormányzói Dicsérő Elismerés, Koronás Ezüst Érdemérem a Hadiszalagon a Kardokkal, II. osztályú Német Vaskereszt

vitéz FEKETE OTTÓ zászlós Kormányzói Dicsérő Elismerés Koronás Bronz Érdemérme a Hadiszalagon a Kardokkal

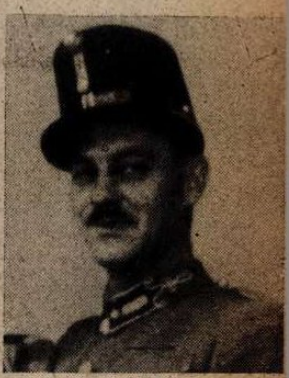

BAKÓ ISTVÁN zászlós Magyar Nagyezüst Vitézségi Érem, Magyar Bronz Vitézségi Érem, II. osztályú Német Vaskereszt

DR. CSOMOR ELEMÉR orvos-zászlós Kormányzói Dicsérő Elismerés Koronás Bronz Érdemérme a Hadiszalagon

DR. PINTÉR BÉLA zászlós Kormányzói Dicsérő Elismerés Koronás Bronz Érdemérme

CZECZEY KÁROLY zászlós Kormányzói Dicsérő Elismerés Koronás Bronz Érdemérme a Hadiszalagon a Kardokkal

CZINEGE BÉLA őrmester Magyar Kisezüst Vitézségi Érem

RÁCZ SÁNDOR őrmester Magyar Kisezüst Vitézségi Érem

EDVY REZSŐ őrmester Magyar Bronz Vitézségi Érem

LÁSZLÓ SÁNDOR őrmester Magyar Bronz Vitézségi Érem

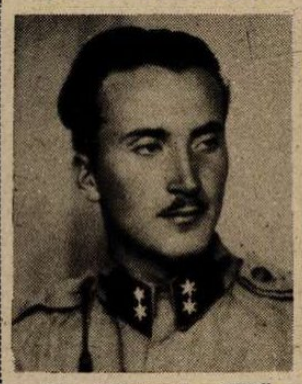

ifj. HARMOS JENŐ szakaszvezető Magyar Kisezüst Vitézségi Érem, Magyar Bronz Vitézségi Érem

DEMCSÁK PÁL szakaszvezető Magyar Kisezüst Vitézségi Érem, Magyar Bronz Vitézségi Érem

BÁRSONY IMRE szakaszvezető Magyar Bronz Vitézségi Érem, II. osztályú Német Vaskereszt

LENDÉR SÁNDOR szakaszvezető Magyar Ezüst Érdemérme a Hadiszalagon

SZAMMEL GYULA tizedes Magyar Bronz Vitézségi Érem

BOMBOLA LÁSZLÓ tizedes Magyar Kisezüst Vitézségi Érem kétszer

KATONA BÉLA tizedes Magyar Bronz Vitézségi Érem

BARKA LÁSZLÓ tizedes Magyar Bronz Vitézségi Érem

GÖGÖS LAJOS tizedes Magyar Bronz Vitézségi Érem

KISS JÁNOS őrvezető Magyar Bronz Vitézségi Érem

PÁLL ISTVÁN őrvezető II. osztályú Német Vaskereszt

EKLIZS MIHÁLY honvéd Magyar Kisezüst Vitézségi Érem, Magyar Bronz Vitézségi Érem

KRAUSZ KÁROLY honvéd Magyar Bronz Vitézségi Érem

ZOMBORI ISTVÁN őrvezető Magyar Bronz Vitézségi Érem

30 ÉVES A SZÜRKETAXI!
ÓRIÁSI FEJLŐDÉS AZ EGÉSZ VONALON!

— Parancsoljon Amália, menjünk taxin...
— Jenőkém! Hogy gondol ilyet! Dehogy ülök én abba az ördögmasinába!...

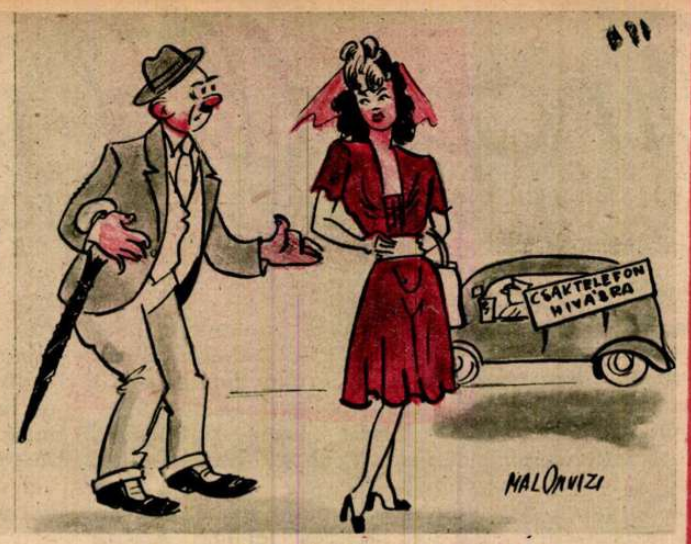

— Parancsoljon Amália, menjünk taxin...
— Ugyan Jenő! Ne legyen ilyen naiv. Nem szabad abba beleülni...

«HÁROM NEMZEDÉK.»

— Ez a Szekfü Gyula a mi történetünket is megírhatná...

SÉRTŐDÖTTSÉG.

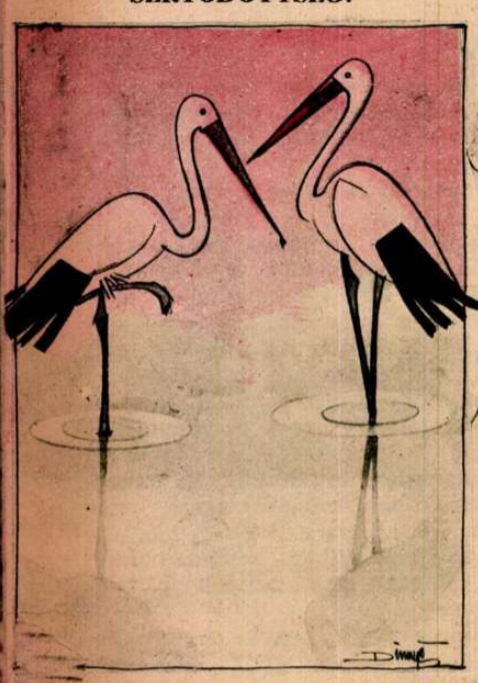

— Több helyen avval vádoltak meg, hogy feketén szállítottam a kisbabát...

EGYESÜLT GAZDASÁGI BICIKLISTA RT.

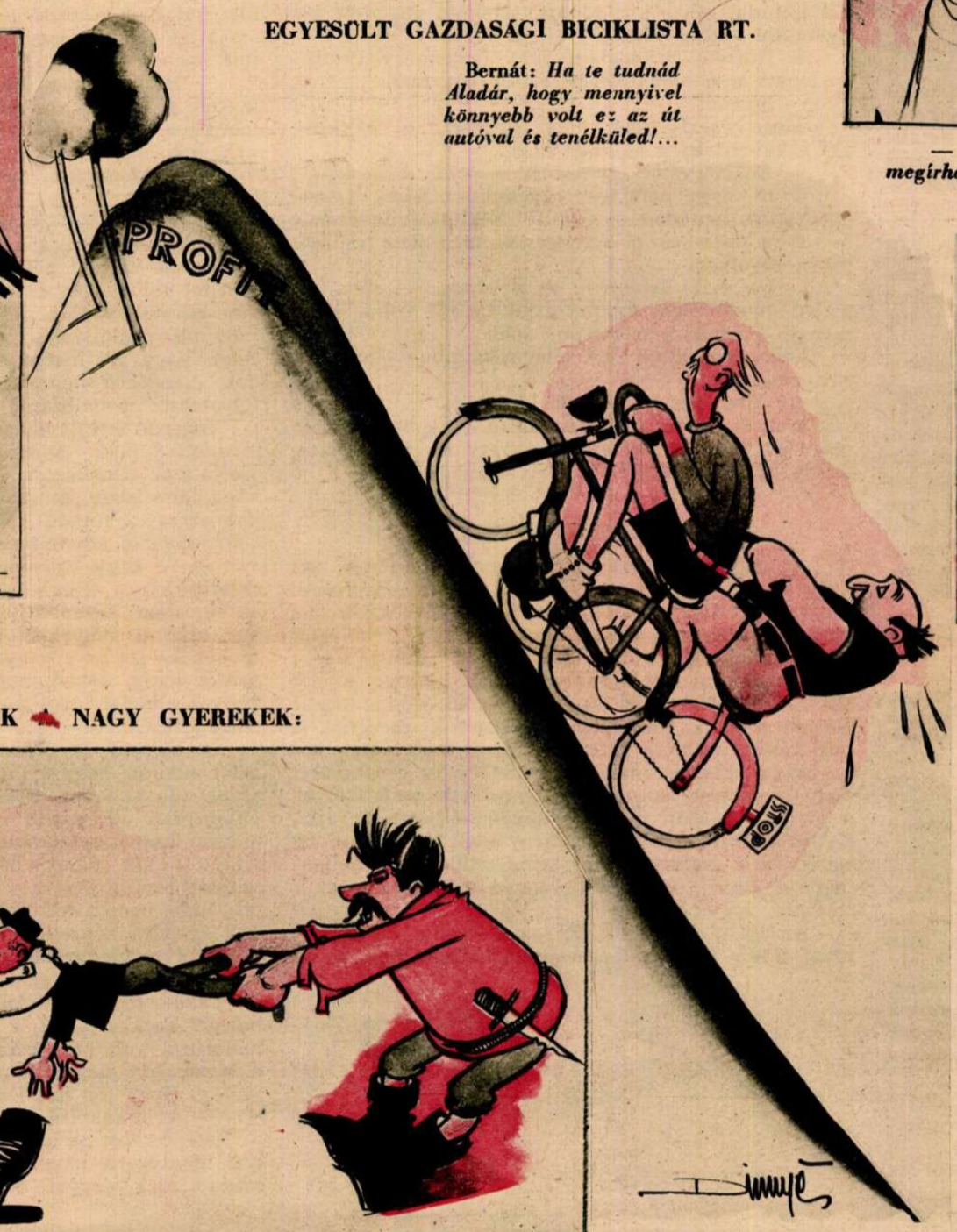

Bernát: *Ha te tudnád Aladár, hogy mennyivel könnyebb volt ez az út autóval és tenélküled!...*

SZÓRAKOZNAK A NAGY GYEREKEK:

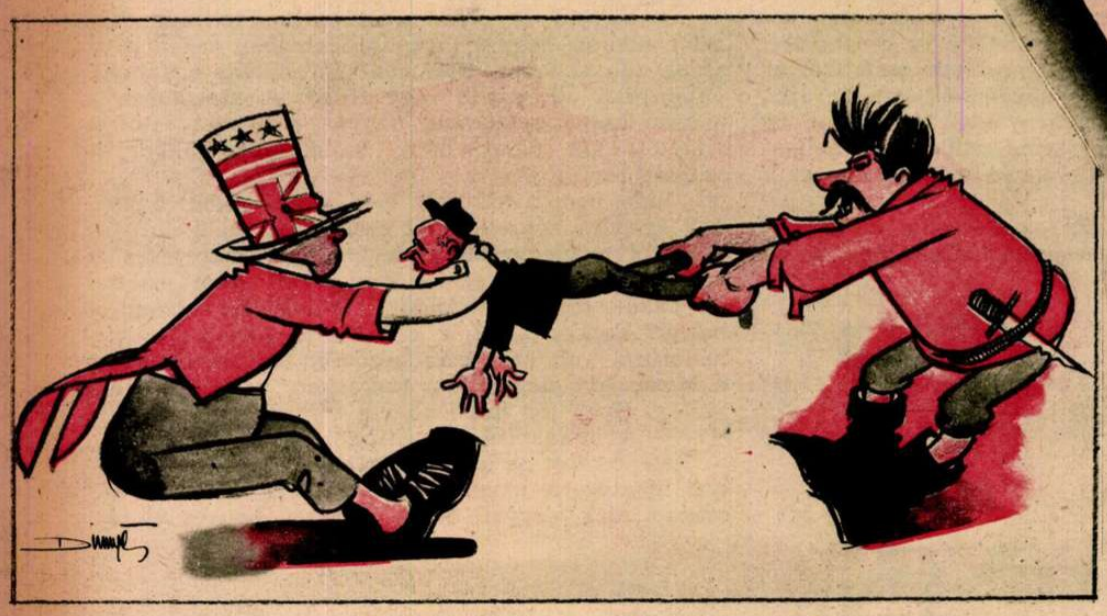

— Most már add ide nekem, te már eleget játszottál vele!

SZERKESZTŐSÉGI KOHNFERENCIA:

— Az általános szabadságjogok federatív lényegesülése bifurkációsan túllövel a mai idők lényegtelennek nevezhető bagatell dilemmáin s ahogy már Disraeli megmondotta, győzelmünk biztos, ha közben el nem süllyedünk...

A MAGYAR MUNKA SZOBRA ELŐTT:

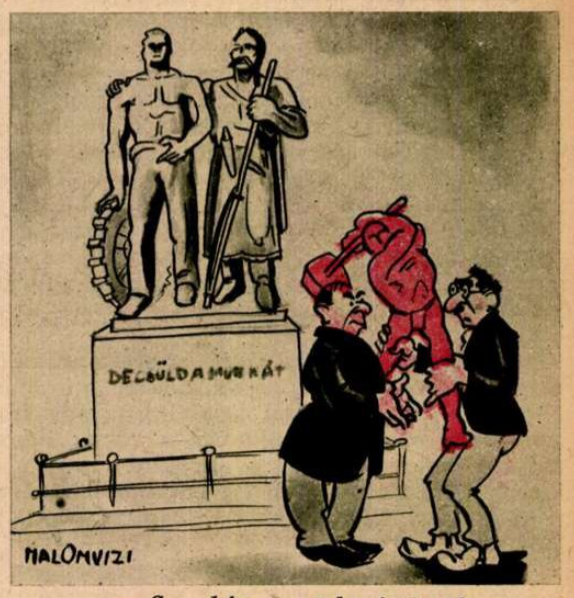

— Samukám, most hová vigyük a vörös kalapácsos embe t?

AZ EMIGRÁNS FRANCIA TÁBORNOKOK ÖNKÉNTES BARÁTKOZÁSA...

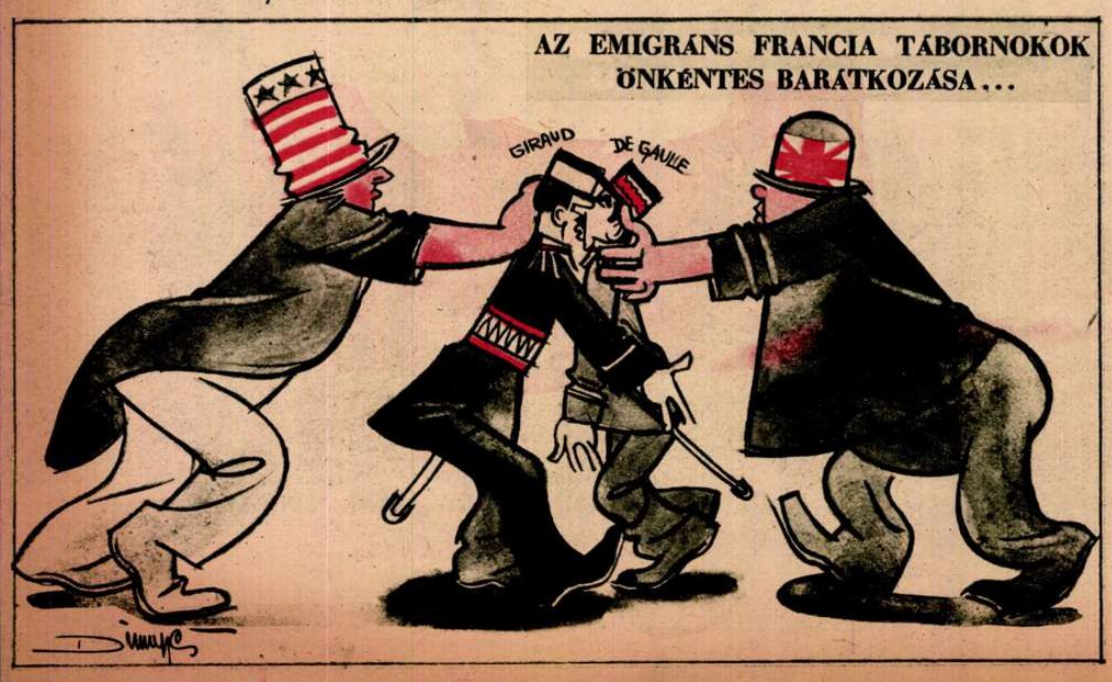

DOB-UTCAI RENDELETMAGYARÁZAT:

— Soh'se féljen, szomszéd asszony, hiszen Budapest természeti szépségeit védetté nyilvánították...

Tarnopolból indult el...

DÖVÉNYI NAGY LAJOS KORTÖRTÉNETI REGÉNYE

(43.)

— Minek? Hogy legyen... Soha nem lehet tudni. Az a gyufa nem kér enni, nézze Brandstein Juda... Lássa, nekem már rájár a nyelvem erre a névre, ne haragudjon. Öreg ember vagyok, feledékeny... Szóval az a masina szépen meglesz a kamrában, otthon. Ha semmi se történik, eladom detailban, pár fillért keresek rajta. Ha meg... hát szóval csak vegye meg az ötszáz tucatot. Már holnap... Küldjék utánvéttel a címemre... Megteszi?

— Miért ne?

Kezetráztak és elváltak. Az öreg lehajtott fejjel bandukolt tovább, s ő utána nézett még a sarokról, elgondolkozva. Ötszáz tucat gyufa? Miért éppen gyufa? Vállat vont. Bogaras vén ember, de ki tudja, nincs-e igaza...

Hazament, de alig lelte helyét. Piszmogott a holmija közt, kiválasztotta a bőröndjeit, visszacsomagolt beléjük és türelmetlenül nézegette az órát. Éjfélkor indul a gyors, azzal akart visszatérni Pestre. Reggelre éppen otthon van. Majd néz nagyot Komor, hogy ilyen hamar befejezte vidéki kirándulását, de biztosan örülni fog, legalább nem egymagának kell mindent végeznie. Tanácsokat adott az anyósnak és Rozelének, aki most egyszerre megint nagyon elérzékenyült és minden percben újra sírvafakadt.

Nem győzte vigasztalni, csillapítani.

— Talán nem lesz háború, fiam — mondogatta kevés meggyőződéssel, — ne félj.

Az asszony fejét ingatta. Nem a háború miatt... Isten tudja, mi lelte, a szíve mindegyre elszorul, sírnia kell. Legszívesebben ő is visszamenne Judával, — mondta.

— Szó sincs róla! A te állapotod nem enged ennyi utazást! — tiltakozott hevesen. — Még csak az hiányzik, hogy ide-oda mászkálj nekem és valami bajod történjék miatta. Maradj csak szépen mamával. Azt a kis időt kibirjuk, aztán együtt megyünk, tudod, pihenni a kicsivel, adja Isten minél hamarább!

A hangulat azért nyomott maradt. Némán fogyasztották el a vacsorát, amelyből Rozele csak Juda szemrehányó tekintetére evett valamit. Aztán készülődni kezdett. Folyton óráját nézte, a percek, negyedórák csigalassúsággal másztak, a mutatók mintha odatapadtak volna a számlaphoz, alig akartak tovahaladni. Végre tizenegykor begördült az utcába a megrendelt fiakker.

— Hát vigyázz magadra, fiacskám! — ölelte magához gyöngéden az asszonyt s karjára dobva felöltőjét, feltűnő sietséggel lépett ki az udvarra.

Vetett még egy pillantást a kocsi üléséből az ablakra, amelynek fényes négyszöge mögött, a felhúzott rolló alól két női fej mozdulatlan körvonalai meredtek reá, intett s halk hangon utasította a szakállas kocsist:

— Gyerünk gyorsan az állomásra!

A város aludt már. Csend volt, az udvarok pállott szaga küzdött a Latorca vizének hűvös illatával. Valahol makacsul ugatott egy kutya s az égen lobogó, barna felhőrongyok alól vadul, hideg-kéken sütött a hold. A kerekek baljósan csikorogtak, a hintó minden eresztéke recsegett, mintha óriás terhet cipelne.

Az állomás savanyú kőszénfüst- és váróteremszaga ingerelte az orrát. A harmadosztályból mély, szaggatott horkolás hangja szűrődött elő, a kemény padon, a perron falánál némán gubbasztottak a személyvonatra váró utasok. Megváltotta jegyét, az álmos pénztárnok ránézett az ablak mögül és gépiesen ismételte:

— Budapestig egy gyors második... Húsz perc késése van a vonatnak, kérem...

— Késése? Miért?

— Hát... — vállat vont, s csendesen, bizonytalanul mondta: — a rendkívüli események sok zavart okoztak... A csatlakozás...

— Úgy...

A csatlakozással van baj... A rendkívüli idők... Persze, persze. De az öreg Nussbaumnak alighanem igaza lesz a gyufájával. Ha már a vonatok is húsz percet késnek, pedig még nincs is háború, abból semmi jó nem származik... Türelmetlenül sétált fel s alá a csikorgó kavicson, hallgatta a tolató tehervonatok ütközőinek tompa, érces csattogását, nézte a fékezők pisla lámpásait, ahogy jeleket adtak velük a mozdonyvezetőnek, ide-oda lóbálva, vagy körbe forgatva fényüket, a lokomotív kéményén kiugró szikra-szökőkutat s lidérces félelem szállta meg. Azt érezte, hogy minden bizonytalanná válik körülte, szétfoszlik, ami eddig szilárd volt, s belevész egy fekete, sűrű, hideg ködbe. Hiába hallgatózott a hang után, amely mostanáig mindig megszólalt benne és eligazította kétségei között. Az ösztön most, mint megvert kutya, szűkölve vonta meg magát a tudat mögött, s zavart, félelmet engedett benyomulni régi helyére.

— Utazik, Brandstein úr? Visszamegy Pestre? — lépett ki a homályos perronról egy férfi.

— Igen...

Most ismerte csak meg Krauszt, a patikust, aki a kávéházba a hióbhírt hozta.

— Én is Pestre igyekszem.

Örült, hogy nem lesz egyedül az úton. Összeigazították lépteiket és együtt sétáltak, míg csak a mozdony apró, sárga fényszemei meg nem csillantak a távolban.

— No, hála Istennek, itt a vonat, — sóhajtott megkönnyebbülten, mintha attól tartott volna, hogy nem is jön már a szerelvény soha.

Felkapaszkodtak egy világos kocsiba s a kalauzok füttyentettek.

Az állomásépület lassan elmaradt mellettük, a raktárak is némán vonultak hátra a képben, s Juda még egy pillantást vetett a várhegy magas kúpjára, amely az éles, rideg hold alatt felmagasodott.

NEGYEDIK FEJEZET

A nagy csillár dühödten ontotta a fényt, árnyéktalan világosságot szitálva a falakra, bútorokra, megragyogtatva a képek arany keretét és sokszorosan verődött vissza az óriástükör lapjáról. Az ablakok nyitva állottak, az utcáról tikkadt júliusi hőség áradt be rajtuk, az a fülledt éjszakai meleg, amely az alvókat felriasztja, vagy borzasztó álmok képeit kergeti szemük elé. Késői villamosok csengője, a járó-kelők neszelése szűrődött fel olykor, léptek kopogása a köveken, magányos sietőké és csoportoké, vagy a nappali forróságban megolvadt aszfaltról az a tompa zaj, amit a szöges bakancsok vernek rajta. Katonák tértek haza a kaszárnyákba. Egy darab ég nézett be a szalónba, nagyszemű csillagaival, hallgatagon s Juda pillantása gyakran megkereste ezt a sötétkék négyszöget.

Az egész család ott ült az alacsony, csipketerítővel földig beborított asztal körül, amelyen szivaros dobozok, hamutartók, poharak össze-vissza csendélete mutatta, hogy jó idő óta vannak már együtt a beszélgetők. Az asszonyok külön húzódtak és halkan suttogva vitatták meg örök-egy problémáikat, olykor kortyolva a zöldes limonádéból. Reményi Hugó, Andor, hosszú hajaval, bágyadt kezeivel, amelyek szinte élettelenül csüngtek alá a bőrkarosszék támláján, az ügyvéd sógor, Komor és Juda konyakot ittak, amely lassan átforrósította fejüket, hiába csúsztatták bele a kékes jégdarabkákat. Az eseményekről vitáztak, mint mindenki ezekben a napokban, a lehetőségeket latolgatták s Juda egyetlen szót se veszítve el abból, amit hallott, félig eldőlve a heverőn, magában arra gondolt, hogy bárcsak holnap törne már ki a háború s oldaná fel a kibírhatatlan feszültséget.

Andor mély, megfontolt hangján, az ügyvéd felé fordulva mondta:

— Hidd el, csak ez lehet a vége. S mindent el is kell követnünk nekünk, akik szenvedélyesen kívánjuk a demokráciát és a radikális haladás híveivagyunk, hogy így legyen.

— A Monarchia nem olyan könnyen hull szét, kedves Andor.

— Ugyan! Ezt mondjátok mindnyájan, szajkók módjára ismételve a hatalom híveinek és a katonatiszteknek bárgyu nézetét. Egy kis egészséges történelmi földrengés és ez a ti híres Monarchiátok atomjaira szakad széjjel! Majd jön a munkások forradalma és elintézi az egész feudális államszerkezetet. Vagy azt hiszed, hogy a szolgabírók, alispánok, csendőrök képesek lesznek ezt a törvényszerű folyamatot megállítani?

Ingerültté vált a hangja, mint mindig, ha ellent mondottak neki. A családban különösképpen nem szerette az ellenkezést. Azt szokta emlegetni, hogy a nagy familiában, mint egy klinikai esetben, benne van az egész rothadt polgári rend minden hibája, ostobasága és élhetetlensége.

— Te nagy teoretikus vagy, kedves Andor, — vetette közbe Hugó — De lásd, mi, gyakorlati emberek, nem kívánhatjuk azt a kaotikus állapotot, ami után ti vágyakoztok. Nekünk aggodalmat okoz többek között az a vagyon, amiből te is élsz s ami módot nyujt neked, hogy zavartalanul foglalkozzál kedves elméleteiddel és szorgoskodj a forradalom előkészítésén...

— Ugyan! Ez olyan avas burzsoá-felfogás. Hát azt gondolod, hogy a jövendő államában neked roszszabb dolgod lenne, mint ma? Ha valakinek féltenivalója van, az nem te vagy, Hugó. A szolgabíró, a megyei brans, a feudális nagyúr remeghet ettől a világtól. De kereskedőre, vállalkozóra akkor is szükség lesz...

Juda nem avatkozott bele a disputába, ő nem volt annyira képzett, mint ezek. Csak hallgatott és próbálta megjegyezni a fogalmakat, amelyeket a vita felvetett, mint színes kavicsokat. Nem értette: mit akar mondani Andor. Miféle forradalomról beszél? És kik csinálják azt? Hiszen egyelőre csak a háborúról volt szó, azon kezdték: fegyverrel vesz-e a Monarchia elégtételt a szerbeken, vagy elsímul a válság. Hogy jön mindehhez a forradalom?

— A szolgabíró, a gentry, a gróf szűkölhet... — hátrafordult az asszonyok felé és cinikus mosollyal mentegette magát Hugó felesége előtt, — bocsásson meg, angyali Szöszil, ha tán kényes és fáj-

"AZ ESEMÉNYEKRŐL VITÁZTAK, MINT MINDENKI EZEKBEN A NAPOKBAN..."

dalmos pontot érintek, de ki kell a szavakat mondani. Maga különben se számít már oda, úgy-e? Maga egészen mihozzánk asszimilálódott az évek folyamán...

— Nem tudom, mit akar mondani, nem figyeltem oda. Különben engem hagyjanak ki a vitájukból. Tudja, hogy nem politizálok.

— Maga zseniális teremtés... Ha társadalmi osztályának valamennyi tagja olyan volna, mint maga, angyali sógorasszony, s úgy lemondott volna országvezető szenvedélyéről, mint maga teszi, rég nem volna itt semmi baj.

—A SZOLGABIRÓ, A GENTRY, A GRÓF SZÜKÖLHET...

— Ne tréfálj most az asszonyokkal — ragadta meg poharát Komor, — folytassuk csak... Én nem bánom, jöjjön az az új világ, amiről beszélsz, de nem tudom, nekem például mi hasznom lehetne belőle.

Andor gúnyosan tekintett a tőzsdésre és aprókat biccentett:

— Persze... Jöjjön az új világ, ha nekem hasznom lesz belőle. Ezt már ismerem! Ti itt mind, kivétel nélkül szociális forradalmárokká változnátok egy pillanat alatt, ha ünnepélyes ígéretet tennék előttetek, hogy vagyonotokat megduplázhatjátok...

Hugó ingerülten intett:

— Bocsáss meg...

— Tudom! Azt akarod mondani, hogy neked kötelességed van azzal a vagyonnal szemben, amit szorgalommal és munkával összegyűjtöttél!

— Nem csak én! Apa is például. Egy életet töltött el azzal, hogy nekünk gondtalan jólétet biztosítson és alapot adjon az okos gazdálkodáshoz.

— Igen, igen... — Már türelmetlen volt, homlokán megduzzadt az ér, szemöldöke rángatódzott és vékony művész-ujjai doboltak a karosszék támláján. — Ezt már mind hallottam! De ennél vannak sokkal magasabbrendű dolgok is. Például az emberi szabadság. A tökéletes egyenlőség! Mondd meg, mennyit adnál oda vagyonodból, ha téged éppen olyan embernek néznének és úgy tisztelnének, mint mondjuk, Tisza Istvánt, vagy a Festetich herceget Keszthelyen?... Ha származásod, vallásod és bizonyos külső, eltagadhatatlan jegyek, amelyek megkülönböztetnek az említett uraktól, nem jelentenének számodra hátrányt a társadalomban?

— Ugyan!

— Ne térj ki folyton a válasz elől. Tudom, milyen fájdalmaid vannak, neked is, a többieknek is, akik hozzád hasonló hendikeppel kénytelenek érvényesülésüket kiverekedni. Te, akinek mondjuk egy millió korona a vagyonod, különös boldogságot érzel, ha egy államtitkár kezetfog veled s adnál érte százezer koronát, ha egy gróf meghívna vidéki kastélyába vadászatra.

Az ügyvéd felkelt, nyujtóztatta elzsibbadt tagjait, aztán Andor vállára tette a kezét:

— Nagyon messze mentünk kedvesem... Ez már teoria. Mi egyelőre azt szeretnénk csak tudni, hogy lesz-e háború, vagy nem. Hogy aztán a háborúnak mi lesz a vége, az egészen más kérdés... Ráérünk foglalkozni vele akkor, amikor bekövetkezik. Mi gyakorlati emberek vagyunk s egy szándékunk van: kihasználni a lehetőségeket...

— Az is valami... Hogy kissé földhözragadt gondolkozásúak vagytok, nem ujság nekem. De akkor miért kéritek ki a véleményemet?

— Haragudni azért nem muszáj!

— Nem haragszom. Csak mindig beleesem abba a hibába, hogy túlbecsüllek benneteket szellemileg... Nos, azt hiszem, ideje, hogy aludni menjünk. Éjfél rég elmúlt már, — mondta hanyagul, mintegy végképp berekesztve a vitát.

— Igen, holnap erős napom van nekem is, — nyújtózott Hugó.

Juda felkelt a heverőről és odalépett Andorhoz.

— Nagyon élvezetes volt, amit mondott. Sok mindent nem értettem belőle, de érzem azért, mit akart kifejteni. Igaza van. Csakugyan olyan társadalomra volna szükség, amelyben az embert aszerint becsülik, hogy ő maga kicsoda, mennyit ér, mennyi hasznát veszi az összesség.

Az ügyvéd mosolygott.

— Ez rendben is van. De ha magának, kedves Balassa úr, le kéne mondania minden vagyonáról azért, hogy ezt a pazar egyenlőséget megszerezze, talán mégis gondolkodóba esnék: vajjon megéri-e? S nem maradna-e inkább amellett, hogy nevezzék némelyek büdös zsidónak, de hagyják békén a pénzét...

— Az más! — tiltakozott hevesen Juda. — Az egészen más!

— Proletároknak való teoriáid vannak, kedves Andor... Én már inkább csak megmaradok kapitalistának, akit szidnak a Népszavában! Ebben maradunk...

Búcsúzkodni kezdtek, az asszonyok is felkerekedtek a sarokból és közelebb léptek a férfiakhoz, akiket eddig elfoglalt a világ megváltásának meddő vitája

— Hogy van a felesége? — kérdezte Cecil Judához fordulva.

— Köszönöm, ma kaptam tőle levelet, de még mindig semmi ujság.

— Biztosan fiú lesz! — harsogta Szerén, — a fiúk makacskodnak úgy és nem akarnak megszületni.

— Adja Isten!

— Nem megy le hozzá?

Cecil szemrehányóan ingatta fejét.

— Nem tudom, hogy alakulnak a dolgok... Nehéz most elmenni innen. Az üzlet annyi időt és energiát követel az embertől... S úgy látszik, legalább egy hétig még semmi sem lesz.

Az ügyvéd csatlakozott hozzájuk s miközben kezetcsókolt a sógorasszonynak, nevetve jegyezte meg:

— Az újszülött nagyon okos ember lesz. Már most is várakozik a megjelenésével addig, amig keresztényként láthatja meg a napvilágot...

Cecil nem értette.

— Mit bolondozik maga mindig?

— Nem tréfa ez kedvesem. Most intézzük Balassa úr kilépését az izraelita hitfelekezetből.

Andor érdeklődve fordult feléjük:

— Ne mondja? Csakugyan otthagyja a hitközséget? Remélem, felekezetnélküli marad és nem csatlakozik egyik babonához sem?

— De igen. Református lesz Balassa. Ez a vallás egyezik meg leginkább haladó szellemével.

— Meggyőződésből teszi? — biggyesztette száját Andor. — Az más...

— Meggyőződésből? — ismételte cinikus neveléssel az ügyvéd. — Ne túlozzunk annyira, kedvesem. Találomra választottuk. Ugyan nem is annyira véletlenül... Én tudom, hogy ott van a legkevesebb kényelmetlenség, hát azt ajánlottam. Én is református vagyok, mint tudod...

— Persze...

Összenevettek, Juda is mosolygott.

Az utcán egy elszánt rikkancs rohant végig, rekedt hangon kiáltozva a lap címét: hajnalra járt az idő. Most már napok óta így töltötték az éjszakákat, izgatott diskurzus közben. Juda minden este Reményiékkel vacsorázott, majdnem családtagként ült a hatalmas ebédlőben, épp szemben a dinasztiaalapító ünnepélyes arcképével. A hajnal első hideg fuvalma kergette széjjel őket, mint a sűrű cigaretta- és szivarfüstöt, amelynek kék fellege körüllengte kipirult arcukat, izzadó homlokukat. Dühödt fülledtséggel voltak tele ezek az éjszakák. A föld ontotta magából a forróságot, s ők is tüzeltek, belülről, robbanásig telítve a várakozás, izgalom, ugrásra kész mohó akarat izgalmával.

Mindenkinek volt egy ötlete, terve, tanácsa arra az esetre, ha a háború kitörne. Mint a méhek a földrengést, úgy észlelték ők számfölötti érzékükkel a grandiózus alkalmat a pénz megszerzésére. Reményi Hugó hadiszállításra készült berendezkedni, Komor a tőzsde megrohamozására kovácsolt haditervet. Az ügyvéd sógor egész nap a pártban lebzselt, leste a hireket, értesülések után szimatolt és rést keresett, ahol majd az első zűr-zavarban besurranhatna a politika arénájába. Juda csak figyelt, tanulságokat vont a többiek beszélgetéséből, olykor már szenvedélyes és majdnem tettlegességig menő vitáiból.

Egyedül Andor nem törődött a történelmivihar bankjegy-repítő forgószelével. Ő, mint elméleti forradalmár, eszméinek diadalát várta a háborútól. Tágulását a réseknek, amelyek a társadalmi osztályok között tátongtak, s robbanását annak a feszült atmoszférának, amelyet idegei pontosan lemértek a körülte zúgó élet minden vonatkozásában.

— A polgári — gentry osztály óriási öngyilkossági kísérlete lesz ez a háború, szokta mondogatni komor arccal. — S nekünk rajta kell lennünk, hogy a kísérlet sikerüljön. Nem nyújtani egy szalmaszálat se nekik, nem húzni ki őket az örvényből...

Néha őszintén és leplezetlenül tárta ki gondolatait a többiek előtt, akik egyszerre ijesztőnek és örömtelinek is látták az Andor és hozzá hasonló radikális politikai és társadalmi reformerek felfogását.

— Ti csak szaladjatok a pénz után, — mosolygott. — Legyetek minél mohóbbak, kíméletlenebbek és lelkiismeretlenebbek a pénz hajszolásában. Rothasszátok meg a gazdasági életet, vegyétek el az emberek bizalmát mindentől, amiben még hinni tudnak. Ugyanakkor, amikor vagyonokat harácsoltok magatoknak, önkénytelenül a mi győzelmünket készítitek elő s aztán majd gondoskodunk, hogy ne örülhessetek az eredményeiteknek...

Hugó komolyan hallgatta és bólintott:

— Igazad van Andor... A háborús spekuláció, ha korlátlanul érvényesülhetne, csak a forradalmat készítené elő. Lehet, úgy lesz, ahogy te mondod. Csak abban tévedsz, hogy aztán majd ti, az új uralom emberei, kifoszthattok bennünket. A pénz, kedvesem, nagyon mozgékony! Lehet, hogy a grófok és papok vagyonát elveszitek, de a tőkét megfogni? Ahhoz még ti sem bizonyultok majd elég ügyeseknek. A pénz olyan, mint az angolna: minél jobban meg akarod szorítani, annál biztosabban kisiklik a kezedből... Ha avatatlan vagy, nem bírsz vele. Én például nem félek, hogy egy forradalom koldússá tesz!

(Folytatjuk.)

„BÚCSÚZKODNI KEZDTEK..."

MAGYAR FUTÁR. Politikai hetilap. A szerkesztésért felel: DR. RAJNISS FERENC főszerkesztő. A kiadásért felel: Grátzer Antal. Szerkesztőség: V., Gr. Klebelsberg-utca 29. Telefon: 120-856. Kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-körút 19. Telefon: 132-883, 139-926. — Előfizetési ár egy évre 12 P, félévre 6 P, negyedévre 3 P. Egyes szám ára 24 fillér. Csekkszámla: 21.363. Kéziratok, képek, rajzok megőrzését vagy visszaküldését a szerkesztőség és a kiadóhivatal nem vállalja. — Nyomatott a Stádium Rt. offset-körforgógépén. Budapest, V., Honvéd-utca 10. Felelős: Győry Aladár igazgató.

Piros pünkösd napján

(Korschelt Miklós felvétele.)